

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	Neuvosto	
98/C 27/01	Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskeva vuoden 1968 Brysselin yleissopimus (konsolidoitu versio)	1
	Vuoden 1968 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskeva ensimmäinen pöytäkirja (konsolidoitu versio)	1
98/C 27/02	Sopimusveloitteisiin sovellettavaa lakia koskeva vuoden 1980 Rooman yleissopimus (konsolidoitu versio)	34
	Vuoden 1980 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskeva ensimmäinen pöytäkirja (konsolidoitu versio)	34
	Toinen pöytäkirja, jolla Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle annetaan toimivalta vuoden 1980 yleissopimuksen tulkintaan (konsolidoitu versio)	34

I

(Tiedonantoja)

NEUVOSTO

Konsolidoidut versiot

- tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevasta vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksesta ja
- vuoden 1968 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevasta ensimmäisestä pöytäkirjasta

(98/C 27/01)

JOHDANTO

Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan allekirjoitettua 29 päivänä marraskuuta 1996 yleissopimuksen liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan Brysselin yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan on tullut aikaisempien liittymisten tavoin toivottavaksi, että lakimiesten käyttöön laaditaan kodifioitu versio Brysselin yleissopimuksesta sekä edellä mainitusta pöytäkirjasta 28 päivänä heinäkuuta 1990 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* C 189 julkaistun version nähdén ajan tasalle saatettuna.

Kyseisten tekstien ohessa on kolme jäsenvaltioiden hallitusten edustajien julistusta, joista ensimmäinen on annettu vuonna 1978 merellä käytettäviin aluksiin koh-

distuviin takavarikkoihin ja vastaaviin turvaamistoimiin liittyvien säännösten yhdenmukaistamiseksi tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen yhteydessä. Toinen julistus on annettu vuonna 1989 Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä koskevan yleissopimuksen ratifiointista. Kolmas julistus on annettu vuonna 1996 toimivaltaa koskevien määräysten merkityksestä tapauksissa, joissa työntekijä on palvelujen tarjoamisen yhteydessä lähetetty toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa hän tavallisesti tekee työtään.

Tämän asiakirjan tekstin on laatinut neuvoston pääsihteeristö, jonka arkistossa ovat kyseisten sopimusasiakirjojen alkuperäiskappaleet. Huomattakoon kuitenkin, ettei teksti ole sitova. Kodifioitujen asiakirjojen viralliset tekstit ovat seuraavissa lehdissä:

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1968 Brysselin yleissopimus	Vuoden 1971 pöytäkirja	Vuoden 1978 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1982 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1989 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1997 liittymistä koskeva yleissopimus
Saksankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Englanninkielinen	L 304, sivu 36, 30.10.1978	L 304, sivu 50, 30.10.1978	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Tanskankielinen	L 304, sivu 17, 30.10.1978	L 304, sivu 31, 30.10.1978	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Ranskkankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1968 Brysselin yleissopimus	Vuoden 1971 pöytäkirja	Vuoden 1978 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1982 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1989 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1997 liittymistä koskeva yleissopimus
Kreikankielinen	L 388, sivu 7, 31.12.1982	L 388, sivu 20, 31.12.1982	L 388, sivu 24, 31.12.1982	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Iirinkielinen	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 388)	Erityispainos (L 285)	Erityispainos (C 15)
Italiankielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Hollanninkielinen	L 299, sivu 32, 31.12.1972	L 204, sivu 28, 2.8.1975	L 304, sivu 1, 30.10.1978	L 388, sivu 1, 31.12.1982	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Espanjankielinen	L 285, sivu 24, 3.10.1989	L 285, sivu 37, 3.10.1989	L 285, sivu 41, 3.10.1989	L 285, sivu 54, 3.10.1989	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Portugalinkielinen	L 285, sivu 24, 3.10.1989	L 285, sivu 37, 3.10.1989	L 285, sivu 41, 3.10.1989	L 285, sivu 54, 3.10.1989	L 285, sivu 1, 3.10.1989	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Ruotsinkielinen	C 15, sivu 30, 15.1.1997	C 15, sivu 10, 15.1.1997	C 15, sivu 14, 15.1.1997	C 15, sivu 26, 15.1.1997	C 15, sivu 43, 15.1.1997	C 15, sivu 1, 15.1.1997
Suomenkielinen	C 15, sivu 30, 15.1.1997	C 15, sivu 10, 15.1.1997	C 15, sivu 14, 15.1.1997	C 15, sivu 26, 15.1.1997	C 15, sivu 43, 15.1.1997	C 15, sivu 1, 15.1.1997

LIITE

YLEISSOPIMUS

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla⁽¹⁾

JOHDANTO-OSA⁽²⁾

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

HALUAVAT panna täytäntöön mainitun sopimuksen 220 artiklan määräykset, joiden mukaan ne ovat sitoutuneet takaamaan tuomioistuinten päätösten vastavuoroiseen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovellettujen menettelyjen yksinkertaistamisen,

PYRKIVÄT vahvistamaan yhteisössä sinne sijoittautuneiden henkilöiden oikeussuojaa, ja

KATSOVAT tätä varten välttämättömiksi määritellä tuomioistuintensa kansainvälinen toimivalta, helpottaa tuomioiden tunnustamista ja luoda nopeutettu menettely tuomioiden, virallisten asiakirjojen (actes authentiques) ja tuomioistuimissa tehtyjen sovintojen täytäntöönpanon turvaamiseksi,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä tämän yleissopimuksen ja tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

[Jäsenvaltioiden nimeämät täysivaltaiset edustajat]

JOTKA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEINA ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta 1978 allekirjoitetulla Tanskan, Irlannin, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1978 liittymissopimus', 25 päivänä lokakuuta 1982 allekirjoitetulla Helleenien tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1982 liittymissopimus', 26 päivänä toukokuuta 1989 allekirjoitetulla Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1989 liittymissopimus' ja 29 päivänä marraskuuta 1996 allekirjoitetulla Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1996 liittymissopimus'.

⁽²⁾ Vuoden 1989 liittymissopimuksen johdanto-osassa on seuraava teksti:
"OVAT TIETOISIA siitä, että yhteisön jäsenvaltiot ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltiot tekivät 16 päivänä syyskuuta 1988 Luganossa tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, jolla ulotetaan Brysselin yleissopimuksen periaatteet koskemaan valtioita, jotka ovat tämän yleissopimuksen osapuolia."

I OSASTO

SOVELTAMISALA

1 artikla

Tätä yleissopimusta sovelletaan yksityisoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti yleissopimusta ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin⁽¹⁾.

Yleissopimusta ei sovelleta:

1. luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin eikä perintöön ja testamenttiin;
2. konkurssiin, akordiin tai muihin niihin rinnastettaviin menettelyihin;
3. sosiaaliturvaan;
4. välimiesmenettelyyn.

II OSASTO

TOIMIVALTA

1 jakso

Yleiset määräykset

2 artikla

Kanne sitä vastaan, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.

Henkilöön, joka ei ole sen valtion kansalainen, jossa hänellä on kotipaikka, sovelletaan samoja tuomioistuinten toimivaltaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä kuin tuon valtion omiin kansalaisiin.

3 artikla

Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa ainoastaan tämän osaston 2—6 jakson määräysten nojalla.

Erityisesti seuraavia säännöksiä ei voida soveltaa näitä vastaan:

- Belgiassa: siviililain (Code civil — Burgerlijk Wetboek) 15 artiklaa sekä oikeudenkäyntilain (Code judiciaire — Gerechtelijk Wetboek) 638 artiklaa,

⁽¹⁾ Toinen virke lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 3 artiklalla.

- Tanskassa: oikeudenkäyntilain (Lov om retsens pleje) 246 pykälän 2 ja 3 kappaletta⁽²⁾,
- Saksan liittotasavallassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 23 pykälää,
- Kreikassa: oikeudenkäymiskaaren (Κώδικας πολιτικής δικονομίας) 40 artiklaa,
- Ranskassa: siviililain (Code civil) 14 ja 15 artiklaa,
- Irlannissa: säännöksiä, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu vastaajalle tiedoksi hänen oleskellessaan tilapäisesti Irlannissa,
- Italiassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Codice di procedura civile) 2 artiklaa ja 4 artiklan 1 ja 2 kohtaa,
- Luxemburgissa: siviililain (Code civil) 14 ja 15 artiklaa,
- Itävallassa: tuomioistuimen toimivaltaa koskevan lain (Jurisdiktionsnorm) 99 pykälää,
- Alankomaissa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) 126 artiklan 3 kohtaa ja 127 artiklaa,
- Portugalissa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Código de Processo Civil) 65 artiklan 1 kohdan c kohtaa, 65 artiklan 2 kappaletta ja 65 A artiklan c kohtaa sekä työasioiden oikeudenkäyntilain (Código de Processo de Trabalho) 11 artiklaa,
- Suomessa: oikeudenkäymiskaaren/rättegångsbalken 10 luvun 1 pykälän 1 momentin toista, kolmatta ja neljättä virkettä,
- Ruotsissa: oikeudenkäymiskaaren (rättegångsbalken) 10 luvun 3 pykälän ensimmäisen kappaleen ensimmäistä virkettä,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa: niitä säännöksiä, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että:
 - a) haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu tiedoksi vastaajalle hänen oleskellessaan tilapäisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai
 - b) vastaajalla on omaisuutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai
 - c) Yhdistyneessä kuningaskunnassa olevaa omaisuutta on kantajan pyynnöstä takavarikoitu tai siihen on tämän pyynnöstä kohdistettu muu siihen rinnastettavissa oleva turvaamistoimi⁽³⁾.

⁽²⁾ Liitteenä olevan pöytäkirjan VI artiklan mukaisesti 8 päivänä helmikuuta 1988 annetusta tiedonannosta johtuva muutos, joka on vahvistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan I kohdassa.

⁽³⁾ Toinen alakohhta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 4 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 3 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 3 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 2 artiklalla.

4 artikla

Jos vastaajalla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, tuomioistuimen toimivalta määräytyy kussakin sopimusvaltiossa sen oman lain mukaan, jollei 16 artiklan määräyksistä muuta johdu.

Tällaista vastaajaa vastaan voi kansalaisuudestaan riippumatta jokainen, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, samalla tavoin kuin tuon valtion omat kansalaiset, vedota siinä sopimusvaltiossa voimassa oleviin tuomioistuimen toimivaltaa koskeviin säännöksiin sekä erityisesti 3 artiklan 2 kappaleessa mainittuihin säännöksiin.

2 jakso

Erityinen toimivalta

5 artikla

Sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa kanne toisessa sopimusvaltiossa:

- 1) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa kanteessa tarkoitettu velvoite on täytetty tai täytettävä; työsopimusta koskevassa asiassa tämä paikkakunta on se, jossa työntekijä tavallisesti suorittaa työnsä; jos työntekijä ei tavallisesti suorita työtään samassa valtiossa, työnantajaa vastaan voidaan nostaa kanne myös sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa työntekijän palvelukseen ottanut toimipaikka sijaitsee tai oli sijainnut⁽¹⁾,
- 2) elatusapua koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka tai asuinpaikka tai, jos asia liittyy jonkun oikeudellista asemaa koskevaan asiaan, siinä tuomioistuimessa, joka oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tuossa asiassa, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen⁽²⁾,
- 3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahingon aiheuttanut teko sattui,

⁽¹⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna ranskankielisessä toisinnossa vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 1 kohdalla ja sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 4 artiklalla.

⁽²⁾ 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 3 kohdalla.

- 4) rikokseen perustuvaa yksityisoikeudellista korvaus- tai hyvitysvaatimusta koskevassa asiassa siinä tuomioistuimessa, jossa rikosasia on vireillä, siltä osin kuin tuomioistuin oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tutkimaan yksityisoikeudellisia vaatimuksia,
- 5) sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toimintaa koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa toimipaikka sijaitsee,
- 6) jos hän on joko suoraan lain nojalla taikka kirjallisella tai kirjallisesti vahvistetulla suullisella oikeustoi- mella muodostetun trustin perustaja, trustee tai trustin edunsaaja, sen sopimusvaltion tuomioistuimessa, missä trustin kotipaikka on⁽³⁾,
- 7) laivalastin tai rahdin pelastamisesta aiheutuvan pelastuspalkkion maksamista koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kyseessä oleva lasti tai rahti
 - a) on asetettu takavarikkoon tai on muun siihen rinnastettavan turvaamistoimen kohteena sellaisen maksun turvaamiseksi tai
 - b) olisi voitu asettaa takavarikkoon tai siihen olisi voitu kohdistaa muu siihen rinnastettava turvaamistoimi, mutta takuu tai muu vakuus on asetettu, ja jos väitetään, että vastaajalla on jokin oikeus lastiin tai rahtiin taikka oli sellainen oikeus silloin, kun pelastustoimenpide tapahtui⁽⁴⁾.

6 artikla

Sitä vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, kanne voidaan nostaa myös:

- 1) jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka,
- 2) jos kanne koskee takautumisvaatimusta tai siihen rinnastettavaa vaatimusta, siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä, jollei alkupe- räistä kannetta ole nostettu ainostaan sen vuoksi, että kanne häntä vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan häntä vastaan nostetun kanteen,
- 3) jos kysymyksessä on vastakanne, joka perustuu samaan sopimukseen tai seikkaan kuin pääkanne, siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on vireillä,

⁽³⁾ 6 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 4 kohdalla.

⁽⁴⁾ 7 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 5 artiklan 4 kohdalla.

- 4) jos asia koskee sopimusta ja kanne voidaan yhdistää samaa vastaajaa vastaan nostettuun kanteeseen, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen, sen sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kiinteistö sijaitsee⁽¹⁾.

6 a artikla⁽²⁾

Sopimusvaltion tuomioistuin, joka tämän yleissopimuksen mukaan on toimivaltainen tutkimaan aluksen käyttämisestä tai sen operoinnista aiheutuvaa vastuuta koskevan asian, on samoin kuin muu sen sopimusvaltion tuomioistuin, joka tuon valtion lain mukaan on asiassa toimivaltainen sanotun tuomioistuimen asemesta, myös toimivaltainen tutkimaan sellaisen vastuun rajoittamista koskevan vaatimuksen.

3 jakso

Toimivalta vakuutusasioissa

7 artikla

Tuomioistuimen toimivalta vakuutusta koskeissa asioissa määräytyy tämän jakson määräysten mukaan, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu.

8 artikla⁽³⁾

Kanne vakuutuksenantajaa vastaan, jolla on kotipaikka sopimusvaltiossa, voidaan nostaa:

- 1) sen valtion tuomioistuimessa, jossa hänellä on kotipaikka
tai
- 2) muussa sopimusvaltiossa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa vakuutuksenottajalla on kotipaikka
tai
- 3) jos on kysymys rinnakkaisvakuutuksen antajasta, siinä sopimusvaltion tuomioistuimessa, jossa kanne on nostettu johtavaa vakuutuksenantajaa vastaan.

Vakuutuksenantajalla, jolla ei ole sopimusvaltiossa kotipaikkaa mutta jolla on sellaisessa valtiossa sivuliike, agenttuuri tai muu toimipaikka, katsotaan tämän toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

⁽¹⁾ 4 kohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 5 artiklalla.

⁽²⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 6 artiklalla.

⁽³⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

9 artikla

Asiassa, joka koskee vastuuvakuutusta tai kiinteää omaisuutta koskevaa vakuutusta, kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan lisäksi nostaa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, jossa vahinko sattui. Sama koskee tapauksia, joissa samalla vakuutus sopimuksella on vakuutettu sekä kiinteää että irtainta omaisuutta ja sama tapahtuma on aiheuttanut vahinkoa kummallekin.

10 artikla

Vastuuvakuutusta koskevassa asiassa kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan nostaa myös siinä tuomioistuimessa, jossa vahingonkärsinyt on nostanut kanteen vakuutettua vastaan, jos tuomioistuimen laki sen sallii.

Vahingonkärsineen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan nostamaan kanteeseen sovelletaan 7, 8 ja 9 artiklan määräyksiä, milloin tällainen suora kanne on luullinen.

Jos sellaiseen suoraan kanteeseen sovellettavan lain mukaan on sallittua nostaa kanne vakuutuksenottajaa tai vakuutettua vastaan, sama tuomioistuin on toimivaltainen heidänkin osaltaan.

11 artikla

Jollei 10 artiklan 3 kappaleen määräyksistä muuta johdu, vakuutuksenantaja saa nostaa kanteen vain sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, jonka alueella vastaajalla on kotipaikka, riippumatta siitä, onko vastaaja vakuutuksenottaja, vakuutettu vai edunsaaja.

Tämän jakson määräykset eivät vaikuta oikeuteen nostaa vastakanne siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on tämän jakson määräysten mukaisesti vireillä.

12 artikla⁽⁴⁾

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos

- 1) sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai
- 2) sopimus antaa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle tai edunsaajalle oikeuden nostaa kanteen muussa kuin tässä jaksossa tarkoitettussa tuomioistuimessa,
tai
- 3) sopimuksen ovat keskenään tehneet vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja, joilla vakuutus sopimusta

⁽⁴⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

tehtäessä oli kotipaikkansa tai asuinpaikkansa samassa sopimusvaltiossa, ja sopimuksessa on sovittu tuon valtion tuomioistuinten toimivallasta myös sen tapauksen varalta, että vahinko on sattunut ulkomailla, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty, tai

- 4) sopimus on tehty sellaisen vakuutuksenottajan kanssa, jolla ei ole kotipaikkaa missään sopimusvaltiossa, paitsi milloin vakuutus on pakollinen tai koskee sopimusvaltiossa olevaa kiinteää omaisuutta, tai
- 5) sopimus koskee vakuutus sopimusta, joka koskee yhtä tai useampaa 12 a artiklassa mainittua riskiä.

12 a artikla⁽¹⁾

Edellä 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitettut riskit ovat seuraavat:

- 1) menetys tai vahinko, joka aiheutuu
 - a) avoimella merellä käytettävälle aluksille, rannikon ulkopuolella tai avomerellä oleville rakenteille tai ilma-aluksille niiden käyttämisestä kaupalliseen tarkoitukseen,
 - b) kuljetettavalle tavaralle, ei kuitenkaan matkustajien matkatavaroille, kun kuljetus tapahtuu yksinomaan tai osaksi sellaisilla aluksilla tai ilma-aluksilla,
- 2) vastuu, ei kuitenkaan matkustajien henkilövahingosta tai heidän matkatavaroilleen aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä,
 - a) joka aiheutuu aluksien, rakenteiden tai ilma-alusten tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesta käyttämisestä tai operoinnista, jolleivät tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset ole tällaisen riskin vakuuttamista koskevissa asioissa kielletyt ilma-aluksen rekisteröimisvaltion lain mukaan,
 - b) menetyksestä tai vahingosta, jonka tavara on tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana aiheuttanut,
- 3) taloudellinen menetys, joka liittyy alusten, rakenteiden tai ilma-alusten 1 kohdan a alakohdan mukaiseen käyttämiseen tai operointiin, erityisesti rahdin tai alusvuokran menetys,
- 4) riski, joka liittyy johonkin 1—3 kohdassa mainittuun riskiin.

4 jakso⁽²⁾

Toimivalta kuluttajansuojaa koskevista riita-asioista

13 artikla

Kun asia koskee jonkun sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voi pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, jäljempänä 'kuluttaja', määräytyy tuomioistuimen toimivalta tämän jakson määräysten mukaisesti, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu, jos asia koskee:

- 1) irtaimen kaupan ja hinta on suoritettava maksuerissä, tai
- 2) lainaa, joka on maksettava takaisin erissä, tai muuta luottoa, joka on tarkoitettu irtaimen tavarankäytön rahoittamiseen, tai
- 3) muita sopimuksia, jotka tarkoittavat irtaimen tavarankäytön tai palvelun toimittamista, jos
 - a) sopimusta on edeltänyt erityinen tarjous tai ilmoittelu siinä valtiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, ja
 - b) kuluttaja on siinä valtiossa suorittanut sopimuksen tekemistä varten välttämättömät toimenpiteet.

Jos kuluttajan sopimuskumppanin kotipaikka ei ole sopimusvaltiossa, mutta hänellä on sellaisessa valtiossa sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka, katsotaan hänellä sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

Tämän jakson määräyksiä ei sovelleta kuljetussopimuksiin.

14 artikla

Kuluttaja voi nostaa kanteen toista sopimuspuolta vastaan joko sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä tällä on kotipaikka, tai sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä kuluttajalla itsellään on kotipaikka.

⁽¹⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 10 artiklalla.

Toinen sopimuspuoli voi nostaa kanteen kuluttajaa vastaan ainoastaan sen sopimusvaltion tuomioistuimissa, missä kuluttajalla on kotipaikka.

Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta oikeuteen esittää vastavaatimuksia siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne tämän jakson määräysten mukaisesti on vireillä.

15 artikla

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos:

- 1) sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai
- 2) sopimus antaa kuluttajalle oikeuden nostaa kanteen muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa, tai
- 3) kuluttajalla ja hänen sopimuskumppanillaan sopimuksen tekoaikana oli kotipaikka tai asuinpaikka samassa sopimusvaltiossa ja sopimuksessa on sovittu, että tuon valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jollei sellainen sopimus sanotun valtion lain mukaan ole kielletty.

5 jakso

Yksinomainen toimivalta

16 artikla

Seuraavilla tuomioistuimilla on asianomaisen kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta

- 1) a) asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokraa, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, joissa kiinteistö sijaitsee,
- b) kuitenkin asiassa, joka koskee kiinteän omaisuuden vuokraamista tilapäiseen yksityiskäyttöön enintään kuudeksi peräkkäiseksi kuukaudeksi, toimivalta on myös sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa vastaajalla on kotipaikka edellyttäen, että omistaja ja vuokralainen ovat luonnollisia henkilöitä ja että heillä on kotipaikka samassa sopimusvaltiossa⁽¹⁾,

⁽¹⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 6 artiklalla.

- 2) asiassa, joka koskee yhtiön tai muun oikeushenkilön pätevyyttä, mitättömyyttä tai purkamista, taikka sen toimielinten päätöksiä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa yhtiöllä tai oikeushenkilöllä on kotipaikka,
- 3) asiassa, joka koskee julkiseen rekisteriin tehtyjen merkintöjen pätevyyttä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa rekisteriä pidetään,
- 4) asiassa, joka koskee patentin, tavaramerkin, mallin tai muiden senkaltaisten tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien rekisteröintiä tai pätevyyttä, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty tai jossa tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai jossa se kansainvälisen sopimuksen määräysten mukaan katsotaan tapahtuneeksi,
- 5) asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, sen sopimusvaltion tuomioistuimilla, jossa täytäntöönpano on tapahtuva tai tapahtunut.

6 jakso

Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus

17 artikla⁽²⁾

Jos asianosaiset, joista ainakin yhdellä on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa, ovat sopineet, että jonkin sopimusvaltion tuomioistuimen tai tuomioistuinten on ratkaistava jo syntynyt riita tai tietystä oikeussuhteesta syntyvät vastaiset riidat, ovat ainoastaan tuo tuomioistuin tai tuon valtion tuomioistuimet toimivaltaisia ratkaisemaan asian. Tällainen tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on tehtävä:

- a) kirjallisesti tai, jos se on tehty suullisesti, vahvistettava kirjallisesti, tai
- b) sellaisessa muodossa, joka vastaa asianosaisten välille muodostunutta käytäntöä, tai
- c) kansainvälisessä kaupassa sellaista muotoa noudattaen, joka vastaa sellaista kauppatapaa, jonka asianosaiset tunsivat tai joka heidän olisi pitänyt tuntea ja joka on kyseisen tyyppisten sopimusten osapuolten kyseisellä kaupan alalla laajalti tuntema ja säännöllisesti noudattama.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 11 artiklalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

Jos kummankaan tuollaisen sopimuksen tehneen asianosaisen kotipaikka ei ole missään sopimusvaltiossa, toisten sopimusvaltioiden tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan asiaa, jolleivät sopimuksen mukaan toimivaltainen tuomioistuin tai toimivaltaiset tuomioistuimet ole katsoneet, ettei sillä tai niillä ole toimivaltaa asiassa.

Sopimusvaltion tuomioistuimella tai tuomioistuimilla, jotka trustin perustamista koskevan asiakirjan mukaan ovat toimivaltaisia, on yksinomainen toimivalta tutkia kanne, joka on nostettu trustin perustajaa, trusteea tai trustin edunsaajaa vastaan, jos asia koskee näiden henkilöiden välisiä suhteita taikka heidän oikeuksiaan tai velvollisuuksiaan trustissa.

Tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset tai vastaavat määräykset trustin perustamista koskevassa asiakirjassa ovat tehottomia, jos ne ovat ristiriidassa 12 tai 15 artiklan määräysten kanssa tai jos tuomioistuimet, joiden toimivalta on sopimuksella poissuljettu, ovat 16 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltaisia.

Jos tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on tehty ainoastaan toisen asianosaisen hyväksi, säilyttää tämä asianosainen oikeuden nostaa kanne jokaisessa muussa tämän yleissopimuksen mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Työsopimusta koskevissa asioissa ovat tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset päteviä ainoastaan, jos ne on tehty riidan syntymisen jälkeen tai jos työntekijä vetoaa siihen nostaakseen kanteen muussa kuin vastaajan kotipaikan tuomioistuimessa tai 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa tuomioistuimessa.

18 artikla

Sen toimivallan lisäksi, joka sopimusvaltion tuomioistuimella on tämän sopimuksen muiden määräysten nojalla, se on toimivaltainen, jos vastaaja vastaa siinä tuomioistuimessa. Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos vastaaja on vastannut ainoastaan kiistääkseen tuomioistuimen toimivallan tai jos toinen tuomioistuin 16 artiklan mukaan on yksinomaisesti toimivaltainen.

7 jakso

Tuomioistuimen toimivallan ja menettelyn edellytysten tutkiminen

19 artikla

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa nostettu kanne koskee pääasiallisesti asiaa, jonka toisen sopimusvaltion tuomioistuin on 16 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltainen tutkimaan, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta.

20 artikla

Jos kanne nostetaan sopimusvaltiossa sellaista vastaajaa vastaan, jolla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän yleissopimuksen määräysten mukaan.

Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty⁽¹⁾.

Edellisessä kappaleessa olevien määräysten asemesta sovelletaan Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksianto-ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan yleissopimuksen 15 artiklan määräystä, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi sanotun yleissopimuksen mukaisesti.

8 jakso

Vireilläolo ja samassa yhteydessä käsiteltävät kanteet

21 artikla⁽²⁾

Jos eri sopimusvaltioiden tuomioistuimissa nostetaan samojen asianosaisten välillä samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu on omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen.

Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen, tulee muiden tuomioistuinten tuon tuomioistuimen toimivallan vuoksi jättää asia tutkimatta.

22 artikla

Jos eri sopimusvaltioiden tuomioistuimissa nostetut kanteet liittyvät toisiinsa, tuomioistuin, jossa kanne on myöhemmin nostettu, voi niin kauan, kuin molemmat kanteet ovat vireillä ensimmäisessä oikeusasteessa, keskeyttää asian käsittelyn.

⁽¹⁾ Toinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 12 artiklalla.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

Tuomioistuim, jossa kanne on nostettu myöhemmin, voi asianosaisen pyynnöstä myös jättää asian tutkimatta, jos toisiinsa liittyvien kanteiden käsittelyn yhdistäminen sanotun tuomioistuimen lain mukaan on sallittua ja se tuomioistuim, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen tutkimaan molemmat kanteet.

Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan kanteiden liittyvän toisiinsa silloin, kun niiden välillä on niin läheinen yhteys, että kanteiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä näyttää tarpeelliselta, jotta vältetään se, että kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.

23 artikla

Jos useampi tuomioistuim on yksinomaisesti toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, jätettävä asia tutkimatta.

9 jakso

Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

24 artikla

Sopimusvaltion lain mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä ja turvaamistoimia voidaan pyytää sanotun valtion tuomioistuimilta myös silloin, kun toisen sopimusvaltion tuomioistuim on tämän yleissopimuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian.

III OSASTO

TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

25 artikla

Tuomiolla tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa jokaista sopimusvaltion tuomioistuimen ratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin tuomioistuimen virkamiehen oikeudenkäyntikuluja koskevaa päätöstä.

1 jakso

Tunnustaminen

26 artikla

Sopimusvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisessa sopimusvaltiossa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

Jos kysymys tuomion tunnustamisesta on riidanalainen, voi jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, pyytää tämän osaston 2 ja 3 jaksossa tarkoitettussa menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava.

Jos tuomioon vedotaan sopimusvaltiossa vireillä olevassa asiassa ja tuon asian ratkaisu riippuu siitä, onko tuomio tunnustettava, on asiaa käsittelevä tuomioistuim toimivaltainen ratkaisemaan tunnustamista koskevan kysymyksen.

27 artikla

Tuomiota ei tunnusteta:

- 1) jos tunnustaminen on vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), jossa tuomioon vedotaan,
- 2) jos haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa⁽¹⁾,
- 3) jos tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä valtiossa, jossa tunnustamista pyydetään,
- 4) jos sen valtion tuomioistuim, jossa tuomio on annettu (tuomiovaltio) on tuomiossaan luonnollisen henkilön oikeudellista asemaa, oikeuskelpoisuutta tai oikeustoimikelpoisuutta taikka aviovarallisuutta, perintöä taikka testamenttia koskevan esikysymyksen osalta päätenyt sellaiseen ratkaisuun, joka on vastoin sen valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöstä, jossa tuomioon vedotaan, jollei lopputulos olisi ollut sama siinä tapauksessa, että viimeksi mainitun valtion kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiä olisi sovellettu,
- 5) jos tuomio on ristiriidassa muussa kuin sopimusvaltiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annettun tuomion kanssa, ja viimeksi mainittu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä valtiossa, jossa tuomioon vedotaan⁽²⁾.

⁽¹⁾ 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 13 artiklan 1 kohdalla.

⁽²⁾ 5 kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 13 artiklan 2 kohdalla.

28 artikla

Tuomiota ei tunnusteta myöskään silloin, kun II osaston 3, 4 ja 5 jakson määräyksiä ei ole noudatettu, eikä 59 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Sen valtion tuomioistuin tai viranomainen, jossa tunnustamista vaaditaan, on tutkiessaan, onko olemassa jokin edellä olevassa kappaleessa tarkoitettu toimivaltaperuste, sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa.

Jollei 1 kappaleen määräyksistä muuta johdu, tuomiovaltion tuomioistuimen toimivaltaa ei saa tutkia; tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännökset eivät kuulu 27 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuihin oikeusjärjestyksen perusteisiin.

29 artikla

Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

30 artikla

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa vaaditaan toisessa sopimusvaltiossa annetun tuomion tunnustamista, tämä voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomioon on haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

Jos sopimusvaltion tuomioistuimessa vaaditaan Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa annetun tuomion tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomion täytäntöönpano on tuomion antamisvaltiossa muutoksenhakemuksen vuoksi lykätty⁽¹⁾.

2 jakso

Täytäntöönpano

31 artikla

Sopimusvaltiossa annettu tuomio, joka siinä valtiossa on täytäntöönpanokelpoinen, on pantava täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa (täytäntöönpanovaltio), kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi⁽²⁾.

⁽¹⁾ Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 14 artiklalla.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa on kuitenkin sellaiset tuomiot pantava täytäntöön Englannissa ja Walesissa, Skotlannissa tai Pohjois-Irlannissa, jotka asiaan osallisen pyynnöstä on rekisteröity täytäntöönpanoa varten asianomaisessa Yhdistyneen kuningaskunnan osassa⁽³⁾.

32 artikla

1. Täytäntöönpanoa koskevan pyynnön ottaa vastaan:

- Belgiassa tribunal de première instance tai rechtbank van eerste aanleg,
- Tanskassa byret⁽⁴⁾,
- Saksan liittotasavallassa Landgerichtin osaston puheenjohtaja,
- Kreikassa μονομελές πρωτοδικείο
- Espanjassa Juzgado de Primera Instancia,
- Ranskassa tribunal de grande instancen puheenjohtaja,
- Irlannissa High Court,
- Italiassa corte d'appello,
- Luxemburgissa tribunal d'arrondissementin puheenjohtaja,
- Itävallassa Bezirksgericht,
- Alankomaissa arrondissementsrechtbankin puheenjohtaja,
- Portugalissa Tribunal Judicial de Círculo
- Suomessa käräjäoikeus/tingsrätt,
- Ruotsissa Svea hovrätt,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:
 - a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of Staten välityksellä,
 - b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of Staten välityksellä,

⁽³⁾ Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 15 artiklalla.

⁽⁴⁾ Liitteenä olevan pöytäkirjan VI artiklan mukaisesti 8 päivänä helmikuuta 1988 annetusta tiedonannosta johtuva muutos, joka on vahvistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan 2 kohdassa.

- c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court, jonne hakemus toimitetaan Secretary of State välityksellä⁽¹⁾.

2. Alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella sillä henkilöllä on kotipaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa pyydetään. Jos tällä ei ole kotipaikkaa täytäntöönpanovaltiossa, se tuomioistuin on toimivaltainen, jonka alueella täytäntöönpano on tapahtuva.

33 artikla

Täytäntöönpanoa pyydetään täytäntöönpanovaltion lain mukaisesti.

Hakijan on ilmoitettava osoite tiedoksiantoja varten sen tuomioistuimen tuomiopiiriin alueella, jossa täytäntöönpanoa pyydetään. Jos täytäntöönpanovaltion laki ei tunne sellaisen paikallisen osoitteen ilmoittamista, hakijan on nimettävä oikeudenkäyntiasiamies.

Hakemukseen on liitettävä 46 ja 47 artiklassa tarkoitettut asiakirjat.

34 artikla

Tuomioistuimen, jolta täytäntöönpanoa on pyydetty, on annettava päätöksensä viipymättä ja varaamatta menettelyn siinä vaiheessa sille, jota vastaan täytäntöönpanoa pyydetään, tilaisuutta tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Hakemus voidaan hylätä ainoastaan jollakin 27 tai 28 artiklassa mainitulla perusteella.

Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

35 artikla

Tuomioistuimen asianomaisen virkamiehen on viivytyksettä ilmoitettava hakijalle hakemuksen johdosta annetusta päätöksestä täytäntöönpanovaltion lain mukaisesti.

36 artikla

Jos täytäntöönpanoon suostutaan, vastapuoli voi kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta hakea siihen muutosta.

Jos muutoksenhakijalla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa kuin siinä, missä on annettu päätös, jolla täytän-

töönpanoon on suostuttu, muutoksenhakuaika on kaksi kuukautta siitä päivästä, kun päätös on annettu tiedoksi hänelle joko henkilökohtaisesti tai hänen asunnollaan. Tätä määräaikaa ei voida pidentää etäisyyden perusteella.

37 artikla⁽²⁾

1. Muutosta haetaan kontradiktorista oikeudenkäyntiä koskevien säännösten mukaisesti; se, jolta muutosta haetaan, on:

- Belgiassa tribunal de première instance tai rechtbank van eerste aanleg,
- Tanskassa landsret,
- Saksan liittotasavallassa Oberlandesgericht,
- Kreikassa έφετείο,
- Espanjassa Audiencia Provincial,
- Ranskassa cour d'appel,
- Irlannissa High Court,
- Italiassa corte d'appello,
- Luxemburgissa cour supérieure de justice sen toimissa riita-asoiden muutoksenhakutuomioistuinena,
- Itävallassa Bezirksgericht,
- Alankomaissa arrondissementsrechtbank,
- Portugalissa Tribunal da Relação,
- Suomessa hovioikeus/hovrätt,
- Ruotsissa Svea hovrätt,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:
 - a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,
 - b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Sheriff Court,
 - c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,

2. Muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen saa ainoastaan hakea muutosta:

- Belgiassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa kassaatiovalituksella,

⁽¹⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 16 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 4 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 10 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 3 artiklalla.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 17 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 5 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 11 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 4 artiklalla.

- Tanskassa hojesteretiltä oikeusministerin luvalla,
- Saksan liittotasavallassa Rechtsbeschwerdellä,
- Itävallassa, jos kysymyksessä on Rekurs-menettely, Revisionrekursilla, ja jos on kysymyksessä Widerspruch-menettely, Berufungilla, johon liittyy Revisionin mahdollisuus,
- Irlannissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla Supreme Courtilta,
- Portugalissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla,
- Suomessa valittamalla korkeimmalta oikeudelta/genom besvär hos högsta domstolen,
- Ruotsissa valittamalla Högsta domstolenilta,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhdellä ainoalla oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla.

38 artikla

Tuomioistuin, jolta muutosta on haettu 37 artiklan 1 kappaleen mukaan, voi muutoksenhakijan pyynnöstä keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon on tuomion antamisvaltiossa haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakekeinoin tai jos sellaisen muutoksenhakekeinon käyttämiseksi säädetty aika ei ole vielä kulunut umpeen; viimeksi mainitussa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä ajan, jonka kuluessa muutosta on haettava.

Jos tuomio on annettu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on jokaista tuomiovaltiossa käytettävissä olevaa muutoksenhakekinoaa pidettävä 1 kappaleessa tarkoitettuna varsinaisena muutoksenhakekeinona⁽¹⁾.

Tuomioistuin voi myös päättää, että täytäntöönpanon edellytyksenä on sen määräämän vakuuden asettaminen.

39 artikla

Ennen kuin 36 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakuaika on kulunut umpeen ja ennen kuin mahdollisen muutoksenhakemuksen johdosta on annettu päätös, velallisen omaisuuteen ei saa kohdistaa muita täytäntöönpanotoimia kuin turvaamistoimia.

⁽¹⁾ Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 18 artiklalla.

Täytäntöönpanon salliva päätös oikeuttaa ryhtymään tällaisiin turvaamist toimiin.

40 artikla

Jos täytäntöönpanoa koskeva hakemus on hylätty, se, jolta hakija voi hakea muutosta, on:

- Belgiassa cour d'appel tai hof van beroep,
- Tanskassa landsret,
- Saksan liittotasavallassa Oberlandesgericht,
- Kreikassa έφετείο,
- Espanjassa Audiencia Provincial,
- Ranskassa cour d'appel,
- Irlannissa High Court,
- Italiassa corte d'appello,
- Luxemburgissa cour supérieure de justice sen toimissa riita-asioiden muutoksenhakutuomioistuinena,
- Itävallassa Bezirksgericht,
- Alankomaissa gerechtshof,
- Portugalissa Tribunal da Relação,
- Suomessa hovioikeus/hovrätt,
- Ruotsissa Svea hovrätt,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:
 - a) Englannissa ja Walesissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court,
 - b) Skotlannissa Court of Session tai, jos tuomio koskee elatusapua, Sheriff Court,
 - c) Pohjois-Irlannissa High Court of Justice tai, jos tuomio koskee elatusapua, Magistrates' Court⁽²⁾.

2. Muutoksenhakemusta käsittelevän tuomioistuimen on varattava vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos tämä jää pois, sovelletaan 20 artiklan 2 ja 3 kappaletta myös siinä tapauksessa, että vastapuolella ei ole kotipaikka missään sopimusvaltiossa.

⁽²⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 19 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 6 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 12 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 5 artiklalla.

41 artikla⁽¹⁾

Edellä 40 artiklassa tarkoitetun muutoksenhakemuksen johdosta annettuun päätökseen saadaan hakea muutosta ainoastaan:

- Belgiassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa kassaatiovalituksella,
- Tanskassa højesteretiltä oikeusministerin luvalla,
- Saksan liittotasavallassa Rechtsbeschwerdellä,
- Irlannissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla Supreme Courtilta,
- Itävallassa Revisionsrekursilla,
- Portugalissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla,
- Suomessa valittamalla korkeimmalta oikeudelta/genom besvär hos högsta domstolen,
- Ruotsissa valittamalla högsta domstolenilta,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhdellä ainoalla oikeuskysymykseen rajoittuvalla muutoksenhakekeinolla.

42 artikla

Jos ulkomaisella tuomiolla on ratkaistu useampia vaatimuksia ja jos täytäntöönpanoa ei voida sallia kaikkien vaatimusten osalta, tuomioistuimen on sallittava täytäntöönpano yhden tai useamman vaatimuksen osalta.

Hakija voi pyytää tuomion osittaista täytäntöönpanoa.

43 artikla

Ulkomainen tuomio, jolla joku on veloitettu maksamaan uhkasakko, on täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanovaltiossa ainoastaan, jos tuomioistuINVALTION tuomioistuin on lopullisesti vahvistanut uhkasakon määrän.

44 artikla⁽²⁾

Jos täytäntöönpanon hakijalle on tuomion antamisvaltiossa myönnetty kokonaan tai osittain maksutonta

oikeusapua tai jos hänet on vapautettu kulujen tai maksujen suorittamisesta, on hänelle myös 32—35 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä myönnettävä maksutonta oikeusapua ja vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta niin laajalti kuin se on mahdollista täytäntöönpanovaltion lain mukaan.

Se, joka pyytää Tanskan hallintoviranomaisen elatusapuasiassa antaman päätöksen täytäntöönpanoa, voi vaatia täytäntöönpanovaltiossa 1 kappaleessa tarkoitettuja etuja, jos hän esittää Tanskan oikeusministeriön todistuksen siitä, että taloudelliset edellytykset saada kokonaan tai osittain maksutonta oikeusapua tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta hänen osaltaan ovat olmassa.

45 artikla

Asianosaiselta, joka sopimusvaltiossa pyytää toisessa sopimusvaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanoa, ei saa vaatia vakuutta, takuuta, talletusta tai muuta senkaltaista suoritusta sillä perusteella, että hän on ulkomaalainen tai että hänellä ei ole kotipaikkaa tai asuinpaikkaa täytäntöönpanovaltiossa.

3 jakso

Yhteiset määräykset

46 artikla

Asianosaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai pyytää sen täytäntöönpanoa, on annettava:

1. tuomiosta sellainen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi,
2. jos tuomio on annettu poisjäänyttä asianosaista vastaan, alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu poisjääneelle asianosaiselle tiedoksi⁽³⁾.

47 artikla

Asianosaisen, joka pyytää täytäntöönpanoa, on lisäksi annettava:

1. asiakirjat, joista ilmenee, että tuomio on täytäntöönpanokelpoinen tuomion antamisvaltion lain mukaan ja että se on annettu tiedoksi, sekä

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 20 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 7 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 13 artiklalla ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 6 artiklalla.

⁽²⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 21 artiklalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen liitteen I e alakohdan 3 kohdalla.

⁽³⁾ 2 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 22 artiklalla.

2. tarvittaessa asiakirja, josta ilmenee, että hakijalle on tuomion antamisvaltiossa myönnetty maksuton oikeudenkäynti.

48 artikla

Jollei 46 artiklan 2 kohdassa ja 47 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ole annettu, tuomioistuin voi asettaa asiakirjojen antamiselle määräajan tai hyväksyä sanotuissa kohdissa tarkoitettujen asiakirjojen veroisia muita asiakirjoja tai, jos se pitää asiaa riittävästi selvitetynä, vapauttaa asiakirjan antamisvelvollisuudesta.

Tuomioistuimen vaatimuksesta asiakirjoista on annettava käännös. Käännöksen tulee olla sellaisen henkilön oikeaksi todistama, jolla on siihen jossakin sopimusvaltiossa kelpoisuus.

49 artikla

Edellä 46 ja 47 artiklassa ja 48 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen asiakirjojen samoin kuin asianajovaltakirjan osalta, jos sellainen on annettu, ei saa vaatia laillistamista tai vastaavaa muodollisuutta.

IV OSASTO

VIRALLISET ASIAKIRJAT JA TUOMIOISTUIMESSA TEHTY SOVINTO

50 artikla

Viralliset asiakirjat (*actes authentiques*), jotka on laadittu jossakin sopimusvaltiossa ja jotka ovat siellä täytäntöönpanokelpoisia, on pyynnöstä julistettava täytäntöönpanokelpoisiksi toisessa sopimusvaltiossa 31 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen määräysten mukaisessa menettelyssä. Pyyntö voidaan evätä ainoastaan, jos virallisen asiakirjan täytäntöönpano olisi vastoin täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*)⁽¹⁾.

Täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetun asiakirjan on täytettävä ne edellytykset, jotka sen alkuperäisyyden toteamiseksi vaaditaan siinä valtiossa, jossa asiakirja on laadittu.

Edellä III osaston 3 jaksossa olevia määräyksiä on noudatettava soveltuvin osin.

51 artikla

Sopimusvaltion tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikana tehty sovinto, joka on täytäntöönpanokelpoinen sanotussa valtiossa, on samoin edellytyksin kuin viralliset asiakirjat täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanovaltiossa.

⁽¹⁾ Ensimmäinen kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 14 artiklalla.

V OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

52 artikla

Sopimusvaltion tuomioistuimen on sovellettava omaa lakiaan ratkaistessaan, onko asianosaisella kotipaikkaa sen alueella.

Jos asianosaisella ei ole kotipaikkaa siinä valtiossa, jonka tuomioistuimessa asia on vireillä, tuomioistuimen on ratkaistessaan kysymyksen siitä, onko asianosaisella kotipaikka jossakin muussa sopimusvaltiossa, sovellettava tuon valtion lakia.

...⁽²⁾

53 artikla

Tätä yleissopimusta sovellettaessa tarkoitetaan kotipaikalla myös yhtiön ja oikeushenkilön kotipaikkaa. Tuomioistuin soveltaa kuitenkin omia kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään ratkaistessaan, missä yhtiöllä tai oikeushenkilöllä on kotipaikka.

Kun sopimusvaltion tuomioistuimen on siinä vireillä olevassa asiassa ratkaistava, sijaitseeko trustin kotipaikka sen alueella, tuomioistuin soveltaa omia kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään⁽³⁾.

VI OSASTO

SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

54 artikla⁽⁴⁾

Tämän yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu, sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan alkupe-rävaltiossa ja, kun tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.

Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen kun tämä yleissopimus on tullut tuomiovaltion ja sen valtion välillä voimaan, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannaissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön III osaston määräysten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat II osaston määräyksiä tai sellaisen

⁽²⁾ Kolmas kohta poistettu vuoden 1989 liittymissopimuksen 15 artiklalla.

⁽³⁾ Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 23 artiklalla.

⁽⁴⁾ Teksti sellaisena kuin se on korvattuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 16 artiklalla.

yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö oli osoitettu⁽¹⁾.

Jos sopimusta koskevan riidan osapuolet olivat sopineet kirjallisesti Irlannin osalta ennen 1 päivää kesäkuuta

1988 tai Yhdistyneen kuningaskunnan osalta ennen 1 päivää tammikuuta 1987 soveltavansa kyseiseen sopimukseen Irlannin lakia tai Yhdistyneen kuningaskunnan jonkin osan lakia, Irlannin tai Yhdistyneen kuningaskunnan kyseisen osan tuomioistuimet ovat edelleen toimivaltaisia tutkimaan asian⁽²⁾.

⁽¹⁾ Vuoden 1978 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

”34 artikla

1. Tällä yleissopimuksella muutettujen vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ainoastaan sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja laadittuihin virallisiin asiakirjoihin, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomion antamisvaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu.
2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan vuoden 1968 yleissopimuksen kuuden sopimusvaltion välillä, ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan kuitenkin täytäntöön muutetun vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti.
3. Lisäksi vuoden 1968 yleissopimuksen kuuden sopimusvaltion ja tämän yleissopimuksen 1 artiklassa mainittujen kolmen valtion välillä sekä näiden kolmen valtion välillä tuomiot, jotka on annettu sen päivän jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomion antamisvaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen mainittua päivää vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön muutetun vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä.”

Vuoden 1982 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

”12 artikla

1. Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 1978 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, määräyksiä sovelletaan ainoastaan sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin ja laadittuihin virallisiin asiakirjoihin, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu.
2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, jolle pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä.”

Vuoden 1989 liittymissopimuksen VI osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

”29 artikla

1. Vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella muutettujen vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu sen jälkeen, kun yleissopimus on tullut voimaan alkuperävaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.
2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa, vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan kuitenkin täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen sopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä.”

Vuoden 1996 liittymissopimuksen V osastossa on seuraavat siirtymämääräykset:

”13 artikla

1. Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella, vuoden 1989 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, määräyksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan alkuperävaltiossa, ja jos tuomion tai virallisen asiakirjan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, kun yleissopimus on tullut voimaan siinä valtiossa, johon pyyntö on osoitettu.
2. Tuomiot, jotka on annettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan tuomiovaltion ja sen valtion välillä, johon pyyntö on osoitettu, ja jotka on annettu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa vireille pannuissa asioissa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön vuoden 1968 yleissopimuksen III osaston määräysten mukaisesti, sellaisena kuin yleissopimus on muutettuna vuoden 1978 yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella, vuoden 1989 yleissopimuksella ja tällä yleissopimuksella, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat vuoden 1968 yleissopimuksen muutetun II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, jotka asian tullessa vireille olivat voimassa kyseisten valtioiden välillä.”

⁽²⁾ Tämä alakohta korvaa vuoden 1978 liittymissopimuksen V osaston 35 artiklan, joka oli ulotettu koskemaan Helleen tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

54 a artikla⁽¹⁾

Kolmen vuoden ajan 1 päivästä marraskuuta 1986 alkaen Tanskan osalta ja 1 päivästä kesäkuuta 1988 alkaen Irlannin osalta tuomioistuimen toimivalta merioikeudellisissa asioissa määräytyy näissä valtioissa tämän yleissopimuksen II osaston määräysten lisäksi jäljempänä 1—6 kohdassa olevien määräysten mukaisesti. Nämä määräykset lakkaavat kuitenkin olemasta voimassa kussakin kysymyksessä olevassa valtiossa, kun Brysselissä 10 päivänä toukokuuta 1952 allekirjoitettu avoimella merellä käytettäviin aluksiin kohdistuvaa takavarikkoa ja sitä vastaavaa toimenpidettä (arrest) tarkoittavien säännösten yhtenäistämistä koskeva kansainvälinen sopimus tulee voimaan kyseisen valtion osalta.

1. Sitä vastaan, jonka kotipaikka on sopimusvaltiossa, voidaan nostaa merisaatavaa koskeva kanne jossakin edellä mainittujen valtioiden tuomioistuimessa, jos siihen alukseen, jota vaatimus koskee, tai johonkin muuhun saman omistajan alukseen on viimeksi mainitussa valtiossa kohdistettu taikka, jos takausta tai muuta vakuutta ei olisi asetettu, olisi voitu kohdistaa takavarikko tai sitä vastaava toimenpide tuomioistuimessa tai vastaavassa menettelyssä tämän merisaatavan turvaamiseksi, ja jos:
 - a) kantajalla on kotipaikka tässä valtiossa, tai
 - b) vaatimus on syntynyt tässä valtiossa, tai
 - c) vaatimus koskee sitä matkaa, jonka aikana turvaamistoimeen on ryhdytty tai olisi voitu ryhtyä, tai
 - d) vaatimus johtuu yhteentörmäyksestä tai vahingosta, jonka alus on aiheuttanut toiselle alukselle taikka jommassakummassa aluksessa oleville tavaroille tai henkilöille, jos yhteentörmäys tai vahinko on aiheutunut aluksen ohjailusta tai ohjailun laiminlyönnistä tai voimassa olevien määräysten noudattamatta jättämisestä, tai
 - e) vaatimus johtuu meripelastuksesta, tai
 - f) vaatimuksen vakuutena on kiinnitys tai muu sopimukseen perustuva panttioikeus siihen alukseen, joka on pantu takavarikkoon tai johon on kohdistettu muu sellainen turvaamistoimi.
2. Takavarikkoa tai vastaavaa toimenpidettä voidaan pyytää joko sen aluksen osalta, johon merisaatava liittyy, tai jonkin muun aluksen osalta, jolla oli merisaatavan syntyessä sama omistaja kuin ensiksi tarkoitettulla aluksella. Kuitenkin tämän artiklan 5 kappaaleen o, p tai q kohdassa tarkoitettua saatavan vakuudeksi voidaan kohdistaa takavarikko tai muu sellai-

nen turvaamistoimi ainoastaan siihen alukseen, jota saatava koskee.

3. Alusten katsotaan kuuluvan samalle henkilölle, kun sama henkilö tai samat henkilöt omistavat kaikki sen osuudet.
4. Aluksen käyttöoikeuden vuokrauksessa, jossa rahtaaaja yksin on vastuussa alukseen liittyvästä merisaatavasta, takavarikko tai muu sellainen merisaatavan turvaamistoimi voidaan kohdistaa kyseiseen alukseen tai aluksen rahtaaajan omistamaan muuhun alukseen, mutta ei muuhun kyseisen aluksen omistajan omistamaan alukseen. Sama soveltuu kaikissa sellaisissa tapauksissa, joissa joku muu kuin aluksen omistaja on vastuussa merisaatavasta.
5. Merisaatavalla tarkoitetaan saatavaa, joka perustuu yhteen tai useampaan seuraavista seikoista:
 - a) aluksen yhteentörmäyksellä tai muulla tavalla aiheuttamaan vahinkoon;
 - b) aluksen aiheuttamaan tai aluksen toiminnasta aiheutuneeseen kuolemaan tai henkilövahinkoon;
 - c) meripelastukseen;
 - d) sopimukseen, joka koskee aluksen käyttämistä tai vuokraamista joko rahtausopimuksella tai muulla tavalla;
 - e) sopimukseen, joka koskee tavarankuljetusta aluksella rahtausopimuksen tai konossementin perusteella taikka muulla tavoin;
 - f) aluksella kuljetettujen tavaroiden tai matkatavaroiden menettämiseen tai niille aiheutuneeseen vahinkoon;
 - g) yhteiseen haveriin;
 - h) merilainaan;
 - i) hinaukseen;
 - j) luotsaukseen;
 - k) alukselle sen toimintaa tai ylläpitoa varten toimitettuihin tavaroihin tai tarvikkeisiin toimituspaikakunnasta riippumatta;
 - l) aluksen rakentamiseen, korjaamiseen tai varustamiseen tai telakkamaksuun;
 - m) päällikön, päällystön tai miehistön palkkoihin;
 - n) päällikön, laivaajan, rahtaaajan tai edustajan laivan tai sen omistajan lukuun suorittamiin kuluihin;
 - o) aluksen omistusoikeutta koskevaan riitaan;
 - p) aluksen yhteisomistajien väliseen aluksen omistusta, hallintaa, kaupallista käyttämistä tai tuottoa koskevaan riitaan, tai

⁽¹⁾ Tämä artikla on lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 17 artiklalla. Se vastaa vuoden 1978 liittymissopimuksen V osaston 36 artiklaa, joka oli ulotettu koskemaan Helleenien tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

q) aluksen kiinnittämiseen tai alukseen kohdistuvaan muuhun sopimukseen perustuvaan panttioikeuteen.

6. Tanskassa tämän artiklan 5 kappaleen o ja p kohdassa mainittu merisaatavan käsite kattaa myös forbud-menettelyn, siltä osin kuin se on ainoa sallittu menettely Tanskan oikeudenkäyntilain (Lov om retsens pleje) 646—653 pykälän mukaan.

VII OSASTO

YLEISSOPIMUKSEN SUHDE MUIHIN SOPIMUKSIIN

55 artikla

Jollei tämän yleissopimuksen 54 artiklan 2 kappaleen ja 56 artiklan määräyksistä muuta johdu, tämä yleissopimus korvaa seuraavat sopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman sopimusvaltion välillä:

- heinäkuun 8 päivänä 1899 Pariisissa allekirjoitetun Belgian ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevydestä ja täytäntöönpanosta,
- maaliskuun 28 päivänä 1925 Brysselissä allekirjoitetun Belgian ja Alankomaiden välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen alueellisesta toimivallasta, konkurssista sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevydestä ja täytäntöönpanosta,
- kesäkuun 3 päivänä 1930 Roomassa allekirjoitetun Ranskan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta,
- tammikuun 18 päivänä 1934 Pariisissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn pöytäkirjan⁽¹⁾,
- toukokuun 2 päivänä 1934 Brysselissä allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Belgian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn pöytäkirjan⁽¹⁾,
- maaliskuun 9 päivänä 1936 Roomassa allekirjoitetun Saksan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,
- lokakuun 25 päivänä 1957 Wienissä allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen elatusvelvollisuutta koskevien tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽²⁾,
- kesäkuun 30 päivänä 1958 Bonnissa allekirjoitetun Saksan liittotasavallan ja Belgian kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,
- huhtikuun 17 päivänä 1959 Roomassa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,
- kesäkuun 6 päivänä 1959 Wienissä allekirjoitetun Saksan liittotasavallan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,
- kesäkuun 16 päivänä 1959 Wienissä allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,
- heinäkuun 14 päivänä 1960 Bonnissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽⁴⁾,
- heinäkuun 14 päivänä 1961 Wienissä allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä sen maaliskuun 6 päivänä 1970 Lontoossa allekirjoitetun lisäpöytäkirjan⁽³⁾,
- marraskuun 4 päivänä 1961 Ateenassa allekirjoitetun Kreikan kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽⁵⁾,
- huhtikuun 6 päivänä 1962 Roomassa allekirjoitetun Belgian kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden täytäntöönpanokelpoisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,
- elokuun 30 päivänä 1962 Haagissa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja muiden täytäntöönpanokelpoisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta,
- helmikuun 6 päivänä 1963 Haagissa allekirjoitetun Alankomaiden kuningaskunnan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,

⁽¹⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

⁽²⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

⁽³⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

⁽⁴⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

⁽⁵⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1982 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

- heinäkuun 15 päivänä 1966 Wienissä allekirjoitetun Ranskan ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,
- helmikuun 7 päivänä 1964 Roomassa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Italian tasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä siihen liitetyn heinäkuun 14 päivänä 1970 Roomassa allekirjoitetun pöytäkirjan⁽²⁾,
- marraskuun 17 päivänä 1967 Haagissa allekirjoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽²⁾,
- toukokuun 28 päivänä 1969 Pariisissa allekirjoitetun Espanjan ja Ranskan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,
- heinäkuun 29 päivänä 1971 Luxemburgissa allekirjoitetun Luxemburgin ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,
- marraskuun 16 päivänä 1971 Roomassa allekirjoitetun Italian ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,
- toukokuun 22 päivänä 1973 Madridissa allekirjoitetun Espanjan ja Italian välillä tehdyn sopimuksen oikeusavusta sekä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,
- lokakuun 11 päivänä 1977 Kööpenhaminassa allekirjoitetun Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä tehdyn yleissopimuksen yksityisoikeudellisista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,
- syyskuun 16 päivänä 1982 Tukholmassa allekirjoitetun Itävallan ja Ruotsin välillä tehdyn sopimuksen siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,
- marraskuun 14 päivänä 1983 Bonnissa allekirjoitetun Espanjan ja Saksan liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen ja täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽³⁾,
- helmikuun 17 päivänä 1984 Wienissä allekirjoitetun Itävallan ja Espanjan välillä tehdyn sopimuksen siviili-

ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, sovintojen ja täytäntöönpanokelpoisten virallisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,

- marraskuun 17 päivänä 1986 Wienissä allekirjoitetun Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta⁽¹⁾,

ja siltä osin kuin se on voimassa,

- marraskuun 24 päivänä 1961 Brysselissä allekirjoitetun Belgian, Alankomaiden ja Luxemburgin välillä tehdyn sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta, konkurssista sekä tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen pätevyydestä ja täytäntöönpanosta.

56 artikla

Edellä 55 artiklassa mainitut sopimukset ovat edelleen voimassa sellaisissa asioissa, joissa tätä yleissopimusta ei sovelleta.

Ne ovat edelleen voimassa myös niiden tuomioiden osalta, jotka on annettu, ja niiden virallisten asiakirjojen osalta, jotka on laadittu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa.

57 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisillä oikeudenaloilla säänteleviin sopimuksiin, joiden osapuolia tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot ovat tai joiden osapuoliksi ne myöhemmin tulevat⁽⁴⁾,

2. Yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi 57 artiklan 1 kappaletta sovelletaan seuraavasti:

- a) Tämän yleissopimuksen estämättä erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen osapuolena olevan valtion tuomioistuin voi pitää itseään toimivaltaisena tuon sopimuksen perusteella silloinkin, kun vastajalla on kotipaikka sellaisessa tämän yleissopimuksen sopimusvaltiossa, joka ei ole tuon sopimuksen osapuoli. Asiaa käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin sovellettava tämän yleissopimuksen 20 artiklaa.
- b) Sopimusvaltiossa annetut tuomiot, jotka on antanut erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen pe-

⁽¹⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 7 artiklalla.

⁽²⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 24 artiklalla.

⁽³⁾ Luetelmakohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 18 artiklalla.

⁽⁴⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 1 kohdalla ja vuoden 1989 liittymissopimuksen 19 artiklalla.

rusteella itseään toimivaltaisena pitänyt tuomioistuimien, on tunnustettava ja pantava täytäntöön muissa sopimusvaltioissa tämän yleissopimuksen mukaisesti.

Jos erityistä oikeudenalaa koskevassa sopimuksessa, jonka osapuolia ovat sekä alkuperävaltio että se valtio, jolle pyyntö on osoitettu, sisältää tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevia ehtoja, niitä on noudatettava. Niitä tämän yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanossa noudatettavaa menettelyä, voidaan kuitenkin aina soveltaa⁽¹⁾.

3. Tämä yleissopimus ei vaikuta sellaisten määräysten soveltamiseen, joilla säännellään tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisissä asioissa ja jotka nyt tai vastedes sisältyvät Euroopan yhteisöjen toimielinten antamiin säädöksiin tai näiden säädösten täytäntöönpanemiseksi yhdenmukaistetun kansalliseen lainsäädäntöön⁽²⁾,

58 artikla⁽³⁾

Tämä yleissopimus ei vaikuta tuomioistuinten toimivalta- ja siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanosta kesäkuun 15 päivänä 1869 Ranskan ja Sveitsin valaliiton välillä tehdyn sopimuksen Sveitsin kansalaisille antamiin oikeuksiin siihen asti, kun tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 allekirjoitettu yleissopimus tulee voimaan Ranskan ja Sveitsin valaliiton osalta.

59 artikla

Tämä yleissopimus ei ole esteenä sille, että sopimusvaltio suhteessa kolmanteen valtioon nähden sitoutuu tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa sopimuksessa siihen, ettei se tunnusta tuomioita, jotka on annettu toisessa sopimusvaltiossa sellaista vastaajaa vastaan, jolla on kotipaikka tai asuinpaikka tuossa kolmannessa valtiossa, jos tuomion antaneen tuomioistuimen toimivalta 4 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa on voinut perustua ainoastaan 3 artiklan 2 kappaleessa mainittuun toimivaltaperusteeseen.

⁽¹⁾ 2 kohta on lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 19 artiklalla. Tämä kohta vastaa vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 2 kohtaa, joka oli ulotettu koskemaan Helleenien tasavaltaa vuoden 1982 liittymissopimuksen 1 artiklan 2 kohdalla. Vuoden 1989 liittymissopimuksen 28 artiklassa on määrätty näiden kahden viimeksi mainitun määräyksen poistamisesta.

⁽²⁾ Kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 25 artiklan 1 kohdalla.

⁽³⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1989 liittymissopimuksen 20 artiklalla.

Sopimusvaltio ei saa kuitenkaan suhteessa kolmanteen valtioon sitoutua siihen, ettei se tunnusta toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamaa tuomiota, jos tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa siihen, että vastaajalla on omaisuutta siinä valtiossa tai että siellä olevaa omaisuutta on kantajan hakemuksesta takavarikoitu tai siihen on kohdistettu muu turvaamistoimi:

1. jos kanne koskee parempaa oikeutta tuohon omaisuuteen, omaisuuden hallintaa tai oikeutta määrätä siitä, tai jos kanne koskee muuta tuohon omaisuuteen liittyvää asiaa,

tai

2. jos omaisuus on oikeudenkäynnin kohteena olevan saatavan vakuutena⁽⁴⁾.

VIII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

60 artikla

...⁽⁵⁾

61 artikla⁽⁶⁾

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.

⁽⁴⁾ Toinen alakohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 26 artiklalla.

⁽⁵⁾ Vuoden 1989 liittymissopimuksen 21 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 27 artiklassa muutetun 60 artiklan poistamisesta.

⁽⁶⁾ Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimusten ratifiointista määrättiin näiden sopimusten 38 ja 14 artiklassa. Vuoden 1989 liittymissopimuksen ratifiointista määrätään kyseisen sopimuksen 31 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”31 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.”

Vuoden 1996 liittymissopimuksen ratifiointista määrätään kyseisen sopimuksen 15 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”15 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön.”

62 artikla⁽¹⁾

Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

63 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että jokainen Euroopan talousyhteisön jäseneksi tuleva valtio on velvollinen hyväksymään sen, että tämä yleissopimus otetaan sopimusvaltioiden ja kyseisen valtion välillä käytävien Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 220 artiklan viimeisen luetelmakohdan täytäntöönpanon takaamiseksi tarpeellisten neuvottelujen pohjaksi.

Tarvittavat mukautukset voidaan tehdä sopimusvaltioiden ja uuden jäsenvaltion välisellä erillisellä yleissopimuksella.

64 artikla⁽²⁾

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille:

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta;

- b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä;

- c) ...⁽³⁾;

- d) pöytäkirjan IV artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista;

- e) pöytäkirjan VI artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista.

65 artikla

Tähän yleissopimukseen sopimusvaltioiden yhteisestä sopimuksesta liitettävä pöytäkirja on tämän yleissopimuksen erottamaton osa.

66 artikla

Tämä yleissopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

67 artikla

Sopimusvaltio voi pyytää yleissopimuksen tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

68 artikla⁽⁴⁾

Tämä yleissopimus, joka on laadittu yhtenä alkuperäiskappaleena hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä,

⁽¹⁾ Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimusten voimaantulosta määrättiin näiden sopimusten 39 ja 15 artiklassa. Vuoden 1989 liittymissopimuksen voimaantulosta määrätään kyseisen sopimuksen 32 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"32 artikla

1) Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä, kun kaksi allekirjoittajavaltiota, joista toinen on Espanjan kuningaskunta tai Portugalin tasavalta, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa.

2) Kaikkien muiden allekirjoittajavaltioiden osalta tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun kyseinen valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa."

Vuoden 1996 liittymissopimuksen voimaantulosta määrätään kyseisen sopimuksen 16 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"16 artikla

1) Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä siitä, kun kaksi sopimuksen allekirjoittanutta valtiota, joista yksi on Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta tai Ruotsin kuningaskunta, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa.

2) Tämän yleissopimuksen oikeusvaikutukset alkavat muun allekirjoittajavaltion osalta kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun asianomainen valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa."

⁽²⁾ Vuosien 1978 ja 1982 liittymissopimuksia koskevista ilmoituksista määrätään näiden sopimusten 40 ja 16 artiklassa.

Vuoden 1989 liittymissopimusta koskevista ilmoituksista määrätään kyseisen liittymissopimuksen 33 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"33 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittajavaltioille:

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,

- b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivän kunkin sopimusvaltion osalta."

Vuoden 1996 liittymissopimusta koskevista ilmoituksista määrätään kyseisen sopimuksen 17 artiklassa, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"17 artikla

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittaneille valtioille:

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,

- b) päivän, jona tämä yleissopimus tulee sopimusvaltioiden osalta voimaan."

⁽³⁾ Vuoden 1989 liittymissopimuksen 22 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 28 artiklalla muutetun c alakohdan poistamisesta.

⁽⁴⁾ Liittymissopimusten todistusvoimaisten tekstien ilmoittaminen johtuu seuraavista määräyksistä:

— vuoden 1978 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 41 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

"41 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena,

ja jotka kaikki neljä tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen⁽¹⁾.

jonka kaikki seitsemän tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille.”

- vuoden 1982 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 17 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”17 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kahdeksan tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisön neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille.”

- vuoden 1989 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 34 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”34 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan yhtenä alkuperäiskappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä, jotka kaikki kymmenen tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisön neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille.”

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 18 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”18 artikla

Tämä yleissopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielillä, jotka kaikki kaksitoista tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen allekirjoittajavaltioiden hallituksille.”

⁽¹⁾ Vuoden 1968 yleissopimuksen todistusvoimaisten tekstien ilmoittaminen liittyvien jäsenvaltioiden virallisilla kielillä johdetaan:

- vuoden 1978 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 37 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”37 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan oikeaksi todistetun jäljennöksen hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä.

Vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan englannin, iirin ja tanskan kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä. Englannin, iirin ja tanskan kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan alkuperäiset tekstit.”

- vuoden 1982 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 13 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”13 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Helleenien tasavallan hallitukselle vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan, saksan ja tanskan kielellä. Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen kreikan kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä. Kreikan kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan ja vuoden 1978 yleissopimuksen muut tekstit.”

- vuoden 1989 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 30 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”30 artikla

1) Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri toimittaa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen vuoden 1968 yleissopimuksesta, vuoden 1971 pöytäkirjasta, vuoden 1978 yleissopimuksesta ja vuoden 1982 yleissopimuksesta englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan ja tanskan kielellä.

2) Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen ja vuoden 1982 yleissopimuksen espanjan ja portugalin kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteenä II, III, IV ja V. Espanjan ja portugalin kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen ja vuoden 1982 yleissopimuksen muut tekstit.”

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 14 artiklasta, jossa vahvistetaan seuraavaa:

”14 artikla

1) Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri toimittaa Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen vuoden 1968 yleissopimuksesta, vuoden 1971 pöytäkirjasta, vuoden 1978 yleissopimuksesta, vuoden 1982 yleissopimuksesta ja vuoden 1989 yleissopimuksesta englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.

2) Vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen, ja vuoden 1982 yleissopimuksen ja vuoden 1989 yleissopimuksen suomen kielellä ja ruotsin kielellä laaditut toisinnot ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1968 yleissopimuksen, vuoden 1971 pöytäkirjan, vuoden 1978 yleissopimuksen, vuoden 1982 yleissopimuksen ja vuoden 1989 yleissopimuksen muut toisinnot.”

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet vuosien 1978, 1982 ja 1989 liittymissopimukset. Tanskan kuningaskunnan täysivaltaisen edustajan allekirjoitukseen vuoden 1989 liittymissopimuksessa on liitetty seuraava teksti:

”Tämän estämättä tekemästä ratifioinnin yhteydessä alueellista varaumaa Fär-saarten ja Grönlannin osalta kuitenkin niin, että yleissopimus voidaan myöhemmin ulottaa koskemaan näitä kahta aluetta.”

PÖYTÄKIRJA⁽¹⁾

Korkeat sopimuspuolet ovat sopineet seuraavista yleissopimukseen liitettävistä määräyksistä:

I artikla

Jos kanne nostetaan toisen sopimusvaltion tuomioistuimessa 5 artiklan 1 kohdan nojalla sitä vastaan, jolla on kotipaikka Luxemburgissa, voi tämä tehdä väitteen siitä, ettei tuomioistuin ole toimivaltainen. Jos vastaaja jää saapumatta, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta.

Edellä 17 artiklassa tarkoitettu tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus on pätevä sen osalta, jonka kotipaikka on Luxemburgissa, vain siinä tapauksessa, että tämä on nimenomaisesti ja erikseen hyväksynyt sopimuksen.

II artikla

Jollei kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvistä edullisemmista säännöksistä muuta johdu, se, jolla on kotipaikka jossakin sopimusvaltiossa ja joka on syytteessä tuottamuksellisesta rikoksesta sellaisen sopimusvaltion rikos-tuomioistuimessa, jonka kansalainen hän ei ole, voi käyttää puolustajanaan tähän tehtävään oikeutettua henkilöä siinäkin tapauksessa, ettei hän henkilökohtaisesti saavu tuomioistuimeen.

Asiaa käsittelevä tuomioistuin voi kuitenkin määrätä, että vastaajan on saavuttava henkilökohtaisesti; jos määräystä ei ole noudatettu, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevaa tuomiota, joka on annettu ilman, että kyseisellä henkilöllä on ollut mahdollisuus puolustautua, ei tarvitse tunnustaa eikä panna täytäntöön toisessa sopimusvaltiossa.

III artikla

Täytäntöönpanovaltiossa ei saa täytäntöönpanomääräyksen antamista koskevassa menettelyssä periä mitään riidan kohteen arvon mukaan määräytyvää maksua tai veroa.

IV artikla

Oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu sopimusvaltiossa ja jotka on annettava tiedoksi toisessa sopimusvaltiossa oleskelevalle, on lähetettävä noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehdyissä yleissopimuksissa tai sopimuksissa määrättyjä menettelyjä.

Jos se sopimusvaltio, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille annettavalla julistuksella sitä vastustanut, voi nämä asiakirjat lähettää sen valtion virkamies, missä nämä asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on. Tässä tapauksessa alkuperävaltion virkamies lähettää jäljennöksen asiakirjasta sille vastaanottajavaltion virkamiehelle, joka on toimivaltainen antamaan sen tiedoksi vastaanottajalle. Tiedoksianto tapahtuu sillä tavalla kuin vastaanottavan valtion laissa on säädetty. Tiedoksianto vahvistetaan todistuksella, joka lähetetään suoraan alkuperävaltion virkamiehelle.

V artikla⁽²⁾

Edellä 6 artiklan 2 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettua takautumisvaatimusta ja siihen rinnastettavaa vaatimusta tarkoittavaa kannetta koskeviin toimivaltaperusteisiin ei voida vedota Saksan liittotasavallassa eikä Itävallan tasavallassa. Toisessa sopimusvaltiossa asuva henkilö voidaan kutsua tuomioistuimeen:

- Saksan liittotasavallassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 68, 72, 73 ja 74 artiklan mukaisesti, jotka säännökset koskevat ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle (litis denuntiatio),
- Itävallan tasavallassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (Zivilprozessordnung) 21 artiklan mukaisesti, joka säännös koskee ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle (litis denuntiatio).

Muissa sopimusvaltioissa 6 artiklan 2 kohdan ja 10 artiklan nojalla annetut tuomiot on tunnustettava ja pantava täytäntöön Saksan liittotasavallassa ja Itävallan tasavallassa III osaston määräysten mukaisesti. Ne oikeusvaikutukset, jotka näissä valtioissa annetuilla tuomioilla edellisen kappaleen säännösten mukaan on kolmenteen henkilöön nähden, on tunnustettava muissa sopimusvaltioissa.

V a artikla⁽³⁾

Elatusapua koskevissa asioissa tarkoitetaan ilmaisulla 'tuomioistuin' (juge, tribunal, juridiction) myös Tanskan hallintoviranomaisia.

Ruotsissa 'maksamismääräystä' (betalningsföreläggande) ja 'virka-apumenettelyä' (handräckning) koskevissa yksinkertaistetuissa menettelyissä termi 'tuomioistuin' ('juge', 'tribunal', 'juridiction') käsittää myös Ruotsin kruununvoutiviranomaisen (kronofogdemyndighet).

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksella, vuoden 1982 liittymissopimuksella ja vuoden 1989 liittymissopimuksella.

⁽²⁾ Artikla sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1996 liittymissopimuksen 8 artiklalla.

⁽³⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla ja muutettu vuoden 1996 liittymissopimuksen 9 artiklalla.

V b artikla⁽¹⁾

Tanskassa, Kreikassa, Irlannissa tai Portugalissa rekisteröidyn avoimella merellä käytettävän aluksen kapteenin ja miehistön välisessä palkkaa tai muita palvelussuhteen ehtoja koskevassa riita-asiassa sopimusvaltion tuomioistuimen on tutkittava, onko sille diplomaatti- tai konsuli-edustajalle, joka on vastuussa aluksesta, ilmoitettu käsiteltävänä olevasta riita-asiasta. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittely, kunnes tälle edustajalle on ilmoitettu riita-asiasta. Tuomioistuimen on omasta aloitteestaan katsottava, ettei se ole toimivaltainen, jos tämä edustaja asianmukaisen ilmoituksen saatuaan on käyttänyt konsulisopimuksen hänelle asiassa antamia oikeuksia tai, ellei tällaista sopimusta ole, on määrättyssä ajassa tehnyt väitteen toimivallan puuttumisesta.

V c artikla⁽²⁾

Jos eurooppalaista patenttia yhteismarkkinoita varaten koskevan Luxemburgissa 15 päivänä joulukuuta 1975 allekirjoitetun yleissopimuksen 69 artiklan 5 kohdan puitteissa sovelletaan tämän yleissopimuksen 52 ja 53 artiklaa kotipaikkaa (residence) koskeviin määräyksiin ensiksi mainitun yleissopimuksen englanninkielisen tekstin mukaisesti, tässä tekstissä käytetyn termin residence katsotaan tarkoittavan samaa kuin tämän yleissopimuksen 52 ja 53 artiklassa esiintyvä termi domicile.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Brysselissä kahdentenäkymmenentenäseitsemäntenä päivänä syyskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakuusikymmentäkahdeksan.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.)

V d artikla⁽³⁾

Jollei Eurooppalaisen patenttivaraston Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 allekirjoitettuun eurooppalaisen patentin myöntämistä koskevaan sopimukseen perustuvasta toimivallasta muuta johdu, jokaisen sopimusvaltion tuomioistuimet ovat asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomaisesti toimivaltaisia tutkimaan kaikki sellaiset sanotun valtion osalta myönnettyjen eurooppalaista patenttien rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevat asiat, jotka eivät ole eurooppalaista patenttia yhteismarkkinoita varten koskevan Luxemburgissa joulukuun 15 päivänä 1975 allekirjoitetun yleissopimuksen 86 artiklan mukaan yhteisöpatentteja.

V e artikla⁽⁴⁾

Hallintoviranomaisten vahvistamia tai virallisiksi todistamia elatusvelvollisuutta koskevia sopimuksia pidetään myös yleissopimuksen 50 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuina virallisina asiakirjoina.

VI artikla

Sopimusvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille ne säädöstekstit, joilla on muutettu sopimusvaltioiden lainsäädäntöön sisältyviä tässä yleissopimuksessa mainittuja säännöksiä tai sellaisia säännöksiä, jotka vaikuttavat yleissopimuksen III osaston 2 jaksossa määrättyyn tuomioistuimen luetteloon.

⁽¹⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla ja muutettu vuoden 1982 liittymissopimuksen 9 artiklalla sekä vuoden 1989 liittymissopimuksen 23 artiklalla.

⁽²⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla.

⁽³⁾ Artikla lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 29 artiklalla.

⁽⁴⁾ Artikla lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 10 artiklalla.

YHTEINEN JULISTUS

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan hallitukset, jotka

allekirjoittaessaan yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla,

haluavat varmistaa, että yleissopimusta sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti, ja

pyrkivät välttämään yleissopimuksen yhtenäistävää luonnetta vahingoittavia tulkintaeroja, ja

tietoisina siitä, että yleissopimusta sovellettaessa saattaa ilmetä positiivisia tai negatiivisia toimivaltaristiriitoja,

ilmaisevat valmiutensa

- 1) tarkastella mahdollisuutta siirtää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle toimivaltaa tietyissä asioissa ja neuvotella tarvittaessa tätä koskevasta sopimuksesta,
- 2) järjestää säännöllisin määräajoin edustajiensa välisiä tapaamisia.

Tehty Brysselissä kahdentakymmenentenäseitsemäntenä päivänä syyskuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakuusikymmentäkahdeksan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen julistuksen.

(Nimettyjen täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.)

EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OVAT TIETOISIA toimivaltaa koskevien määräysten merkityksestä tapauksissa, joissa työntekijä on palvelujen tarjoamisen yhteydessä lähetetty toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jossa hän tavallisesti tekee työtään,

PANEVAT MERKILLE, että neuvosto on 3 päivänä kesäkuuta 1996 vahvistanut muutettua ehdotusta direktiiviksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon koskevan yhteisen kannan, jota Euroopan parlamentti tarkastelee perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti,

SITOUTUVAT selvittämään, ovatko mahdolliset muutokset Brysselin ja Luganon yleissopimukseen tarpeen työntekijöiden suojelun toteuttamiseksi palvelujen tarjoamisen yhteydessä sen jälkeen, kun neuvosto on hyväksynyt direktiivin palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon.

PÖYTÄKIRJA

tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan
27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkittamisesta yhteisöjen
tuomioistuimessa⁽¹⁾

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

VIITTAAVAT tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla
koskevan, Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen liitteenä
olevaan julistukseen,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä pöytäkirjan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle annettavasta
toimivallasta tulkita sanottua yleissopimusta, ja ovat tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi
edustajikseen

[[jäsenvaltioiden nimeämien täysivaltaisten edustajien luettelo.]

JOTKA neuvostossa kokoontuneina ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakir-
jansa

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tuomioistuimen toimival-
lasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla ja sen liitteenä olevan pöytäkirjan sekä tämän
pöytäkirjan tulkinnasta.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu myös sen yleissopimuksen tulkinnasta,
jolla Tanskan kuningaskunta, Irlanti sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta ovat liitty-
neet 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn yleissopimuk-
seen ja tähän pöytäkirjaan⁽²⁾.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta antaa ratkaisuja Helleenien tasavallan liittymisestä
27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettuun yleissopi-
mukseen ja tähän pöytäkirjaan, sellaisina kuin ne ovat

mukautettuina vuoden 1978 yleissopimuksella tehdyn
yleissopimuksen tulkinnasta⁽³⁾.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu myös sen yleissopimuksen tulkinnasta,
joka koskee Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasa-
vallan liittymistä 27 päivänä syyskuuta 1968 tehtyyn
yleissopimukseen ja tähän pöytäkirjaan, sellaisina kuin ne
ovat mukautettuina vuoden 1978 ja vuoden 1982 yleisso-
pimuksella⁽⁴⁾.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on myös toimivalta antaa päätöksiä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan
ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä 27 päivänä syys-
kuuta 1968 tehtyyn yleissopimukseen ja tähän pöytäkir-
jaan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina vuoden 1978
yleissopimuksella, vuoden 1982 yleissopimuksella ja vuo-
den 1989 yleissopimuksella tehdyn yleissopimuksen tul-
kinnasta⁽⁵⁾.

2 artikla

Seuraavat tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuo-
mioistuimelta ennakkoratkaisua tulkintakysymyksissä:

1. — Belgiassa: Cour de cassation / het Hof van Cassa-
tie ja Conseil d'État / de Raad van State,

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta
1978 allekirjoitetulla Tanskan, Irlannin, Ison-Britannian ja
Pohjois-Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisso-
pimuksella, jäljempänä 'vuoden 1978 liittymissopimus', 25 päi-
vänä lokakuuta 1982 allekirjoitetulla Helleenien tasavallan
liittymissopimuksella, jäljempänä 'vuoden 1982 liittymisso-
pimus', 26 päivänä toukokuuta 1989 allekirjoitetulla Espanjan
kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymissopimuk-
sella, jäljempänä 'vuoden 1989 liittymissopimus' ja 29 päi-
vänä marraskuuta 1996 allekirjoitetulla Itävallan tasavallan,
Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisso-
pimuksella, jäljempänä 'vuoden 1996 liittymissopimus'.

⁽²⁾ Toinen kohta lisätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 30 ar-
tiklalla.

⁽³⁾ Kolmas kohta lisätty vuoden 1982 liittymissopimuksen
10 artiklalla.

⁽⁴⁾ Neljäs kohta lisätty vuoden 1989 liittymissopimuksen 24 ar-
tiklalla.

⁽⁵⁾ Viides kohta lisätty vuoden 1996 liittymissopimuksen 11 ar-
tiklalla.

- Tanskassa: højesteret,
- Saksan liittotasavallassa: die obersten Gerichtshöfe des Bundes,
- Kreikassa: τα ανώτατα δικαστήρια,
- Espanjassa: el Tribunal Supremo,
- Ranskassa: Cour de cassation ja Conseil d'État,
- Irlannissa: Supreme Court,
- Italiassa: Corte suprema de cassazione,
- Luxemburgissa: Cour supérieure de justice kassaatiotuomioistuimena,
- Itävallassa: Oberste Gerichtshof, Verwaltungsgerichtshof ja Verfassungsgerichtshof,
- Alankomaissa: Hoge Raad,
- Portugalissa: o Supremo Tribunal de justiça ja o Supremo Tribunal Administrativo,
- Suomessa: korkein oikeus/högsta domstolen ja korkein hallinto-oikeus/högsta förvaltningsdomstolen
- Ruotsissa: Högsta domstolen, Regeringsrätten, Arbetsdomstolen ja Marknadsdomstolen,
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa: House of Lords ja yleissopimuksen 37 artiklan toisen kohdan tai 41 artiklan perusteella käsittelevä tuomioistuin⁽¹⁾,

2. sopimusvaltioiden tuomioistuimet käsitellessään muutoksenhakuasiasiaa,
3. yleissopimuksen 37 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa kyseisessä artiklassa mainittu tuomioistuimet.

3 artikla

1. Jos 1 artiklassa mainittujen yleissopimusten ja muiden tekstien tulkintaa koskeva kysymys tulee esille 2 artiklan 1 kohdassa mainitussa tuomioistuimessa, ja jos kyseinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi tehdä päätöksen, sen on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan kysymys.

2. Jos tällainen kysymys tulee esille 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettussa tuomioistuimessa, voi kyseinen

tuomioistuin 1 kohdassa määrätyn edellytyksin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

4 artikla

1. Sopimusvaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua yleissopimuksen ja muiden 1 artiklassa mainittujen tekstien tulkinnasta, jos kyseisen valtion tuomioistuimen antama päätös on ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan kanssa tai 2 artiklan 1 tai 2 kohdassa mainitun toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamassa päätöksessä omaksutun tulkinnan kanssa. Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan ainoastaan lainvoimaisiin päätöksiin.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta, jonka se on antanut tällaisen pyynnön johdosta, ei vaikuta siihen päätökseen, jonka vuoksi tulkintaa pyydettiin.

3. Sopimusvaltion kassaatiotuomioistuimen julkisasiamiehellä tai muulla sopimusvaltion määräämällä viranomaisella on oikeus pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta tulkintaa 1 kohdan mukaisesti.

4. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaajan on annettava ilmoitus pyynnöstä sopimusvaltioille, Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä neuvostolle; näillä on oikeus kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta toimittaa yhteisöjen tuomioistuimelle kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia.

5. Tämän artiklan mukaisessa menettelyssä ei peritä oikeudenkäyntimaksuja eikä korvata kuluja.

5 artikla

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja sen liitteenä olevan, yhteisöjen tuomioistuimen perussääntöä koskevan pöytäkirjan määräyksiä, joita sovelletaan silloin kun yhteisöjen tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua, sovelletaan myös tulkittaessa 1 artiklassa mainittuja yleissopimuksia ja muita tekstejä.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestystä tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti.

6 artikla

...⁽²⁾.

⁽¹⁾ 1 kohta sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 liittymissopimuksen 31 artiklalla, vuoden 1982 liittymissopimuksen 11 artiklalla, vuoden 1989 liittymissopimuksen 25 artiklalla, ja vuoden 1996 liittymissopimuksen 12 artiklalla.

⁽²⁾ Vuoden 1989 liittymissopimuksen 26 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 32 artiklassa muutetun 6 artiklan poistamisesta.

7 artikla⁽¹⁾

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä pöytäkirja. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.

8 artikla⁽²⁾

Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa. Se tulee kuitenkin voimaan aikaisintaan samaan aikaan kuin tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettu yleissopimus.

9 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että jokaisen valtion, josta tulee Euroopan talousyhteisön jäsen ja johon sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn yleissopimuksen 63 artiklaa, on hyväksyttävä tämän pöytäkirjan määräykset tarvittavin mukautuksin.

10 artikla⁽³⁾

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille:

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta,

- b) tämän pöytäkirjan voimaantulopäivästä,
c) 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista ilmoituksista,
d) ...⁽⁴⁾.

11 artikla

Sopimusvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille kirjallisina niiden säädösten tekstit, joiden vuoksi 2 artiklan 1 kohdassa määrättyjen tuomioistuinten luetteloa on muutettava.

12 artikla

Tämä yleissopimus on voimassa rajoittamattoman ajan.

13 artikla

Kukin sopimusvaltio voi pyytää tämän pöytäkirjan tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtaja kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

14 artikla⁽⁵⁾

Tämä pöytäkirja laaditaan hollannin, italian, ranskan ja saksan kielellä yhtenä kappaleena, jotka kaikki neljä tekstiä ovat yhtä todistusvoimaiset, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen kaikille allekirjoittajavaltioiden hallituksille⁽⁶⁾.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Luxemburgissa kolmantena päivänä kesäkuuta tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäyksi.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

⁽¹⁾ Katso sivulla 20 alaviite 6.

⁽²⁾ Katso sivulla 21 alaviite 1.

⁽³⁾ Katso sivulla 21 alaviite 2.

⁽⁴⁾ Vuoden 1989 liittymissopimuksen 27 artiklassa on määrätty vuoden 1978 liittymissopimuksen 33 artiklassa muutetun d alakohdan poistamisesta.

⁽⁵⁾ Katso sivulla 21 alaviite 4.

⁽⁶⁾ Katso sivulla 22 alaviite 1.

YHTEINEN JULISTUS

Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan ja Alankomaiden kuningaskunnan hallitukset, jotka

allekirjoitettaessa tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemista yhteisöjen tuomioistuimessa koskevan pöytäkirjan, ja

haluavat varmistaa, että pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti ja yhdenmukaisesti,

ilmoittavat olevansa valmiit järjestämään yhdessä yhteisön tuomioistuimen kanssa tietojen vaihdon ratkaisusta, jotka sanotun pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdassa luetellut tuomioistuimet ovat antaneet 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettujen yleissopimuksen ja pöytäkirjan nojalla.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Luxemburgissa kolmantena päivänä kesäkuuta tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäyksi.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

YHTEINEN JULISTUS,

annettu 9 päivänä lokakuuta 1978,

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

haluavat varmistaa, että 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen hengessä tuomioistuimen toimivallan yhdenmukaisuus toteutetaan siinä määrin kuin se on mahdollista myös merenkulun alalla,

katsovat, että 10 päivänä toukokuuta 1952 Brysselissä allekirjoitettuun avoimella merellä käytettäviin aluksiin kohdistuviin takavarikkoihin ja sitä vastaaviin turvaamistoihin (saisie conservatoire) liittyvien säännösten yhtenäistämistä koskevaan kansainväliseen sopimukseen sisältyy tuomiovaltaa koskevia määräyksiä, ja

toteavat, että kaikki jäsenvaltiot eivät ole kyseisen yleissopimuksen sopimuspuolia,

ilmaisevat toiveensa, että jäsenvaltiot, jotka ovat rannikkovaltioita ja jotka eivät vielä ole 10 päivänä toukokuuta 1952 tehdyn kansainvälisen sopimuksen sopimuspuolia, ratifioivat sen tai liittyvät siihen viipymättä.

Tehty Luxemburgissa yhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

YHTEINEN JULISTUS,

annettu 26 päivänä toukokuuta 1989,

Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen koskevan yleissopimuksen ratifioimisesta

Allekirjoittaessaan Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen koskevan, Donostia — San Sebastiánissa 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyn yleissopimuksen,

NEUVOSTOON KOKOONTUNEET EUROOPAN YHTEISÖJEN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

HALUAVAT, että erityisesti sisämarkkinoiden toteuttamiseksi Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1971 pöytäkirjan soveltaminen olisi ulotettava viipymättä koko yhteisöön,

PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Luganon yleissopimuksen, jolla Brysselin yleissopimuksen periaatteet ulotetaan koskemaan niitä valtioita, jotka ovat osapuolina Luganon yleissopimuksessa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on säännellä Euroopan talousyhteisön (ETY) jäsenvaltioiden ja Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenvaltioiden välisiä suhteita eri jäsenvaltioihin sijoittuneiden henkilöiden oikeussuojan ja tuomioiden vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien mahdollisuuksien yksinkertaistamisen osalta,

KATSOVAT, että Brysselin yleissopimuksen oikeudellisenä perustana on Rooman sopimuksen 220 artikla ja että yleissopimusta tulkitsee Euroopan yhteisöjen tuomioistuin,

OVAT TIETOISIA siitä, että Luganon yleissopimus ei vaikuta Brysselin yleissopimuksen soveltamiseen Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden välisten suhteiden osalta, koska nämä suhteet on säänneltävä Brysselin yleissopimuksella, ja

OTTAVAT HUOMIOON, että Luganon yleissopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun kaksi valtiota, joista toinen on Euroopan yhteisöjen jäsen ja toinen Euroopan vapaakauppaliiton jäsen, ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa,

ILMOITTAVAT OLEVANSA VALMIIT toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä Brysselin yleissopimukseen koskevan, tänään allekirjoitetun yleissopimuksen kansalliset ratifioimismenettelyt saatetaan päätökseen viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1992.

Tämän vakuudeksi allamainitut ovat allekirjoittaneet tämän julistuksen.

Tehty Donostia — San Sebastiánissa kahdentenäkymmenentenäkuudentena päivänä toukokuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentäyhdeksän.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

Vuoden 1980 Rooman yleissopimus sopimussuhteisiin sovellettavasta laista (konsolidoitu versio)

Vuoden 1980 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskeva ensimmäinen pöytäkirja (konsolidoitu versio)

Toinen pöytäkirja, jolla Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle annetaan toimivalta vuoden 1980 yleissopimuksen tulkintaan (konsolidoitu versio)

(98/C 27/02)

JOHDANTO

Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan allekirjoitettua 29 päivänä marraskuuta 1996 sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan Rooman yleissopimuksen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevat kaksi pöytäkirjaa Rooman yleissopimuksen ja edellä mainittujen pöytäkirjojen kodifiointi on tullut toivottavaksi.

Kyseisten tekstien ohessa on kolme julistusta, joista ensimmäinen on annettu vuonna 1980 yhteisön tasolla säädettyjen lainvalintasääntöjen nojalla toteutettavien toimenpiteiden ja kyseisen yleissopimuksen lainvalintasääntöjen nojalla toteutettavien toimenpiteiden välisestä

yhdenmukaistamisen tarpeesta. Toinen julistus, joka on myös annettu vuonna 1980, koskee yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa ja kolmas julistus, joka on vuodelta 1996, koskee Rooman yleissopimuksen 23 artiklassa tarkoitettun menettelyn noudattamista tavaroiden merikuljetuksessa.

Tämän asiakirjan tekstin on laatinut neuvoston pääsihteeristö, jonka arkistossa ovat kyseisten sopimusasiakirjojen alkuperäiskappaleet. Huomattakoon kuitenkin, ettei teksti ole sitova. Kodifioitujen asiakirjojen viralliset tekstit ovat seuraavissa lehdissä:

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1980 yleissopimus	Vuoden 1984 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1988 ensimmäinen pöytäkirja	Vuoden 1988 toinen pöytäkirja	Vuoden 1992 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1996 liittymistä koskeva yleissopimus
Saksankielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Englanninkielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Tanskan- kielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Ranskan- kielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Kreikankielinen	L 146, sivu 7 31.5.1984	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Iirinkielinen	Erityispainos (L 266)	Erityispainos (L 146)	Erityispainos (L 48)	Erityispainos (L 48)	Erityispainos (L 333)	Erityispainos (C 15)
Italiankielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Hollanninkielinen	L 266, sivu 1 9.10.1980	L 146, sivu 1 31.5.1984	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997

Virallisen lehden laitos	Vuoden 1980 yleissopimus	Vuoden 1984 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1988 ensimmäinen pöytäkirja	Vuoden 1988 toinen pöytäkirja	Vuoden 1992 liittymistä koskeva yleissopimus	Vuoden 1996 liittymistä koskeva yleissopimus
Espanjan- kielinen	Erityispainos Luku 1, nide 3 sivu 36 (Ks. myös EYVL L 333, sivu 17)	Erityispainos Luku 1, nide 4 sivu 36 (Ks. myös EYVL L 333, sivu 72)	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Portugalin- kielinen	Erityispainos Luku 1, nide 3 sivu 36 (Ks. myös EYVL L 333, sivu 7)	Erityispainos Luku 1, nide 4 sivu 72 (Ks. myös EYVL L 333, sivu 7)	L 48, sivu 1 20.2.1989	L 48, sivu 17 20.2.1989	L 333, sivu 1 18.11.1992	C 15, sivu 10 15.1.1997
Suomen- kielinen	C 15, sivu 70 15.1.1997	C 15, sivu 66 15.1.1997	C 15, sivu 60 15.1.1997	C 15, sivu 64 15.1.1997	C 15, sivu 68 15.1.1997	C 15, sivu 53 15.1.1997
Ruotsin- kielinen	C 15, sivu 70 15.1.1997	C 15, sivu 66 15.1.1997	C 15, sivu 60 15.1.1997	C 15, sivu 64 15.1.1997	C 15, sivu 68 15.1.1997	C 15, sivu 53 15.1.1997

LIITE

YLEISSOPIMUS

sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista

avattu allekirjoitettavaksi Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980⁽¹⁾

JOHDANTO-OSA

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

PYRKIVÄT edistämään yhteisössä jo aloitettua lainsäädännön yhdenmukaistamista kansainvälisen yksityisoikeuden alalla, erityisesti tuomioistuinten toimivallan ja tuomioiden täytäntöönpanon alalla, ja

HALUAVAT vahvistaa sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevat yhdenmukaiset säännöt,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

SOVELTAMISALA

1 artikla

Soveltamisala

1. Tämän yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan sopimusvelvoitteisiin silloin, kun sopimuksella on liittymä useampaan kuin yhteen valtioon.

2. Määräyksiä ei sovelleta:

- a) luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen, ellei 11 artiklasta muuta johdu,
- b) sopimusvelvoitteisiin, jotka koskevat:
 - testamenttia ja perintöä,
 - aviovarallisuussuhteita,

— perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia, mukaan lukien elatusvelvollisuus aviotonta lasta kohtaan,

- c) vekseleistä, shekeistä, juoksevista velkakirjoista ja muista siirtokelpoisista arvopapereista johtuviin velvoitteisiin, siltä osin kuin kyseisiin muihin arvopapereihin liittyvät velvoitteet johtuvat niiden siirtokelpoisuudesta,
- d) välityssopimuksiin ja oikeuspaikkaa koskeviin sopimuksiin,
- e) yhtiöitä, yhdistyksiä ja oikeushenkilöitä koskevaan lainsäädäntöön liittyviin kysymyksiin, kuten yhtiöiden, yhdistysten ja oikeushenkilöiden perustamiseen, oikeuskelpoisuuteen ja oikeustoimikelpoisuuteen, sisäiseen toimintaan ja purkautumiseen sekä osakkaiden ja toimihenkilöiden henkilökohtaiseen vastuuseen yhtiön, yhdistyksen tai oikeushenkilön veloista,
- f) kysymyksiin, voiko edustaja tehdä päämiestään sitovia oikeustoimia kolmansien kanssa, tai siitä, voiko yhtiön, yhdistyksen tai oikeushenkilön toimitilin tehdä yhtiötä, yhdistystä tai oikeushenkilöä sitovia oikeustoimia kolmansien kanssa,
- g) trustien perustamiseen sekä niistä johtuviin trustien perustajien, *trusteé*iden ja trustin edunsaajien välisiin suhteisiin,
- h) todisteluun ja menettelyyn, ellei 14 artiklasta muuta johdu.

3. Tämän yleissopimuksen määräyksiä ei sovelleta vakuutusopimuksiin, jotka kattavat Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden alueella sijaitsevia riskejä. Tuo-

⁽¹⁾ Teksti sellaisenaan kuin se on muutettuna 10 päivänä huhtikuuta 1984 allekirjoitetulla Helleenien tasavallan liittymistä koskevalla yleissopimuksella, jäljempänä vuoden 1984 liittymissopimus, 18 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetulla Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymistä koskevalla yleissopimuksella, jäljempänä vuoden 1992 liittymissopimus, ja Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymistä koskevalla yleissopimuksella, jäljempänä vuoden 1996 liittymissopimus.

mioistuin soveltaa valtion sisäistä lakiaan ratkaistessaan, sijaitseeko riski tällä alueella.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, ei koske jälleenvakuutusopimuksia.

2 artikla

Muun kuin sopimusvaltion lain soveltaminen

Tämän yleissopimuksen mukaisesti määrättyä lakia sovelletaan silloinkin, kun se on muun kuin sopimusvaltion laki.

II OSASTO

YHDENMUKAISET SÄÄNNÖT

3 artikla

Valinnanvapaus

1. Sopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, josta osapuolet ovat sopineet (lakiviittaus). Lakiviittauksen on oltava nimenomainen tai sen on käytävä riittävän selvästi ilmi sopimusehdoista tai tapaukseen liittyvistä olosuhteista. Osapuolet voivat määrätä valitsemansa lain sovellettavaksi koko sopimukseen tai vain osaan siitä.

2. Osapuolet voivat milloin tahansa sopia, että sopimukseen sovelletaan muuta kuin sitä lakia, jota siihen on aikaisemmin sovellettu joko tämän artiklan mukaisen lakiviittauksen perusteella tai tämän yleissopimuksen muiden määräysten nojalla. Jos osapuolet sopimuksen tekemisen jälkeen muuttavat lakiviittausta, muutos ei vaikuta siihen, onko sopimus 9 artiklan mukaan muodollaan pätevä eikä heikennä kolmansien oikeuksia.

3. Se, että osapuolet valitsevat vieraan valtion lain, riippumatta siitä, sopivatko he samalla vieraan valtion tuomioistuimen toimivallasta, ei siinä tapauksessa, että kaikki muut valinnan ajankohtana tilanteeseen vaikuttavat tekijät liittyvät yhteen ainoaan valtioon, syrjäytä säännöksiä, joista kyseisen valtion lain mukaan ei saa sopimuksella poiketa, jäljempänä 'pakottavat säännökset'.

4. Sovellettavan lain valintaa koskevasta osapuolten hyväksymisestä ja hyväksymisen pätevydestä määrätään 8, 9 ja 11 artiklassa.

4 artikla

Sovellettava laki lakiviittauksen puuttuessa

1. Jollei sopimukseen sovellettavaa lakia ole valittu 3 artiklan määräysten mukaisesti, sopimukseen sovelle-

taan sen valtion lakia, johon sopimus läheisimmin liittyy. Jos kuitenkin sellainen osa sopimuksesta, joka voidaan erottaa siitä, liittyy läheisemmin johonkin toiseen valtioon, siihen voidaan poikkeuksellisesti soveltaa kyseisen toisen valtion lakia.

2. Jollei 5 kohdasta muuta johdu, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin valtioon, jossa sopimuksen luonteenomaisen suorituksen toimittamisesta vastaavan osapuolen asuinpaikka oli sopimuksen tekohetkellä tai, jos kyseessä on yhtiö, yhdistys tai oikeushenkilö, tämän keskushallinto. Jos sopimus on kuitenkin tehty kyseisen osapuolen elinkeinotoiminnassa, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin siihen valtioon, jossa osapuolen päätoimipaikka sijaitsee tai, jos sopimuksen mukaan muu toimipaikka kuin päätoimipaikka vastaa suorituksen toimittamisesta, siihen valtioon, jossa tämä muu toimipaikka sijaitsee.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, ja sikäli kuin sopimuksen kohteena on oikeus kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden käyttöoikeus, sopimuksen oletetaan liittyvän läheisimmin valtioon, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee.

4. Edellä 2 kohdassa määrätty oletus ei koske tavarankuljetussopimuksia. Kyseisissä sopimuksissa oletuksena on, että jos valtio, jossa liikenteenharjoittajan päätoimipaikka sopimuksen tekohetkellä sijaitsee, on myös valtio, jossa lastaus- tai purkauspaiikka taikka lähettäjän päätoimipaikka sijaitsee, sopimukset liittyvät läheisimmin tähän valtioon. Tätä kohtaa sovellettaessa tavarankuljetussopimuksilla tarkoitetaan yhtä matkaa koskevia rahtauskirjoja tai muita sopimuksia, joiden pääasiallinen kohde on tavaroiden kuljettaminen.

5. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta, jos luonteenomaista suoritusta ei voida määritellä. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa määrättyillä oletuksilla ei ole merkitystä, jos kaikista olosuhteista ilmenee, että sopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen valtioon.

5 artikla

Kuluttajasopimukset

1. Tätä artiklaa sovelletaan sopimuksiin, jotka koskevat tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista henkilölle, kuluttajalle, sellaiseen tarkoitukseen, jota ei voida pitää hänen elinkeinotoimintaansa liittyvänä, sekä sopimuksiin, jotka koskevat luoton myöntämistä tällaisia toimituksia tai suorituksia varten.

2. Sen estämättä, mitä 3 artiklassa määrätään, lakiviittaus ei saa johtaa siihen, että kuluttaja menettäisi sen

valtion lain pakottavin säännöksin hänelle annetun suojan, jossa hänen asuinpaikkansa on:

- jos sopimuksentekoa on kyseisessä valtiossa edeltänyt kuluttajalle osoitettu nimenomainen tarjous taikka mainonta ja jos kuluttaja on tässä valtiossa toteuttanut sopimuksentekoa varten tarvittavat toimenpiteet, tai
- jos kuluttajan sopimuskumppani tai tämän edustaja on vastaanottanut kuluttajan tilauksen kyseisessä valtiossa, tai
- jos sopimus koskee tavarankauppausta ja kuluttaja on matkustanut kyseisestä valtiosta ulkomaille ja tehnyt tilauksensa siellä myyjän järjestettyä matkan saadakseen kuluttajan tekemään kaupan.

3. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa määrätään, ja sikäli kuin 3 artiklan mukaista lakiviittausta ei ole tehty, sopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, jos sopimukset on tehty tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta

- a) kuljetussopimukseen,
- b) palvelujen suorittamista koskeviin sopimuksiin, jos palvelut on suoritettava kuluttajalle yksinomaan muussa kuin siinä valtiossa, jossa hänen asuinpaikkansa on.

5. Sen estämättä, mitä 4 kohdassa määrätään, tätä artiklaa sovelletaan sopimukseen, jotka koskevat yhteishintaan tarjottavia kuljetus- ja majoituspalvelujen yhdistelmiä.

6 artikla

Työsopimukset

1. Sen estämättä, mitä 3 artiklassa määrätään, työsopimukseen otettu lakiviittaus ei saa johtaa siihen, että työntekijä menettäisi sen lain pakottavin säännöksin hänelle annetun suojan, jota lakiviittauksen puuttuessa sovellettaisiin tämän artiklan 2 kohdan nojalla.

2. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa määrätään, ja sikäli kuin 3 artiklan mukaista lakiviittausta ei ole, työsopimukseen sovelletaan:

- a) sen valtion lakia, jossa työntekijä tavallisesti työskentelee sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi, vaikka hänet on väliaikaisesti lähetetty työhön toiseen valtioon, tai

- b) sen toimipaikan sijaintivaltion lakia, joka on ottanut työntekijän työhön, jos hän ei tavallisesti työskentele ainoastaan yhdessä valtiossa,

jollei kaikista olosuhteista ilmene, että työsopimus liittyy läheisemmin johonkin toiseen valtioon, jolloin sovelletaan kyseisen toisen valtion lakia.

7 artikla

Kansainvälisesti pakottavat säännökset

1. Kun tämän yleissopimuksen nojalla sovelletaan tietyn valtion lakia, muun sopimukseen läheisesti liittyvän valtion lain pakottaville säännöksille voidaan antaa vaikutusta, jos ja siinä laajuudessa kuin niitä on kyseisen valtion lain mukaan sovellettava sopimukseen muutoin sovellettavasta laista riippumatta. Harkittaessa vaikutuksen antamista tällaisille kansainvälisesti pakottaville säännöksille on otettava huomioon säännösten luonne ja tarkoitus sekä niiden soveltamisen tai soveltamatta jättämisen seuraukset.

2. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät estä soveltamista sellaisia tuomioistuinvaltion lain säännöksiä, joita on sovellettava sopimukseen muutoin sovellettavasta laista riippumatta.

8 artikla

Aineellinen pätevyys

1. Sopimuksen ja sopimusehdon pätevyyteen sovelletaan lakia, jota olisi tämän yleissopimuksen nojalla sovellettava, jos sopimus tai ehto olisi pätevä.

2. Jos olosuhteista ilmenee, että osapuolen toiminnan vaikutusten arvioiminen 1 kohdassa tarkoitetun lain mukaan ei olisi kohtuullista, osapuoli voi vedota sen valtion lakiin, jossa hänen asuinpaikkansa on, osoittaakseen, että hän ei ole hyväksynyt sopimusta tai ehtoa.

9 artikla

Muoto

1. Samassa valtiossa olevien kesken tehty sopimus on muodoltaan pätevä, jos se täyttää joko sen lain mukaiset muotomääräykset, jota sen sisältöön tämän yleissopimuksen nojalla sovelletaan, tai sen valtion lain mukaiset muotomääräykset, jossa sopimus on tehty.

2. Eri valtioissa olevien kesken tehty sopimus on muodoltaan pätevä, jos se täyttää joko sen lain mukaiset muotomääräykset, jota sopimukseen tämän yleissopimuksen mukaan sovelletaan, tai jonkin tässä kohdassa tarkoitettun valtion lain mukaiset muotomääräykset.

3. Jos sopimuksen on tehnyt osapuolen edustaja, 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa huomioon otettava valtio on se, jossa edustaja toimiessaan on.

4. Tehtävää tai tehtyä sopimusta koskeva yksipuolinen tahdonilmaisu on muodoltaan pätevä, jos se täyttää sen lain mukaiset muotomääräykset, jota sopimukseen tämän yleissopimuksen nojalla sovelletaan tai sovellettaisiin, tai sen valtion lain mukaiset muotomääräykset, jossa tahdonilmaisu on annettu.

5. Mitä 1—4 kohdassa määrätään, ei sovelleta sopimukseen, joihin 5 artikla soveltuu ja jotka on tehty sen 2 kohdassa määrätyin edellytyksin. Kyseisten sopimusten muotoon sovelletaan sen valtion lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on.

6. Sen estämättä, mitä 1—4 kohdassa määrätään, sopimukseen, joiden kohteena on oikeus kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden käyttöoikeus, sovelletaan sen valtion laissa säädettyjä pakottavia muotomääräyksiä, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee, jos niitä kyseisen lain mukaan sovelletaan sopimuksen tekopaikasta ja sopimukseen sovellettavasta laista riippumatta.

10 artikla

Sopimukseen sovellettavan lain soveltamisala

1. Tämän yleissopimuksen 3—6 ja 12 artiklan nojalla sopimukseen sovellettavan lain mukaan säännellään erityisesti:

- a) sopimuksen tulkintaa,
- b) sopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttämistä,
- c) tuomioistuimelle sen lainkäytössä annetun toimivallan rajoissa näiden velvoitteiden täydellisen tai osittaisen laiminlyönnin seurauksia, mukaan lukien vahingon arviointi siltä osin kuin siitä on säännöksiä,
- d) erilaisia velvoitteiden raukeamisen muotoja, kuten vanhentumista ja määräajan päättymiseen perustuvia oikeudenmenetyksiä,
- e) sopimuksen pätemättömyyden seurauksia.

2. Suoritustavassa ja niissä toimenpiteissä, jotka velkojan on toteutettava, jos suoritus on puutteellinen, otetaan huomioon sen valtion laki, jossa suoritus tapahtuu.

11 artikla

Kelpoisuuden puuttuminen

Jos samassa valtiossa ovat ovat tehneet sopimuksen, luonnollinen henkilö, joka kyseisen valtion lain mukaan on oikeuskelpoinen ja oikeustoimikelpoinen, voi vedota toisen valtion lakiin perustuvaan oikeuskelpoisuuden tai oikeustoimikelpoisuuden puuttumiseen ainoastaan, jos toinen osapuoli sopimusta tehtäessä tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää tästä kelpoisuuden puuttumisesta.

12 artikla

Saatavan siirto

1. Saatavan siirtäjän ja siirronsaajan keskinäisiin velvoitteisiin sovelletaan lakia, jota tämän yleissopimuksen nojalla sovelletaan heidän väliseensä sopimukseen.

2. Saatavan siirtokelpoisuus, siirronsaajan ja velallisen välinen suhde, se, millä edellytyksillä siirtoon voidaan vedota velallista vastaan, sekä velallisen suorituksen vapauttava vaikutus määräytyvät siirrettyyn saatavaan sovellettavan lain mukaan.

13 artikla

Saatavan siirtyminen

1. Jos henkilöllä (velkoja) on sopimukseen perustuva saatava toiselta (velallinen) ja jos kolmas on velvollinen suorittamaan tai on suorittanut saatavan velkojalle, tähän kolmannen velvoitteeseen sovellettavan lain perusteella määräytyy, voiko kolmas täysin tai osittain käyttää niitä oikeuksia, jotka velkojalla oli velallista vastaan näiden väliin suhteisiin sovellettavan lain mukaan.

2. Samaa sääntöä sovelletaan, jos sama sopimusvelvoite sitoo useita ja joku heistä on suorittanut saatavan velkojalle.

14 artikla

Todistelu

1. Tämän yleissopimuksen nojalla sopimukseen sovellettavaa lakia sovelletaan siltä osin kuin siihen sisältyy sopimusvelvoitteita koskevia oikeudellisia oletuksia tai säännöksiä todistustaakan jakautumisesta.

2. Oikeustoimen toteennäyttämiseksi voidaan käyttää kaikkia tuomioistuinvallan lain mukaan sallittuja todistuskeinoja tai sellaisen 9 artiklassa tarkoitetun lain mukaan sallittuja todistuskeinoja, jonka mukaan sopimus on muodoltaan pätevä, edellyttäen, että todistuskeinon käyttäminen on mahdollista asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa.

15 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen poissulkeminen

Kun tämän yleissopimuksen nojalla on sovellettava tietyn valtion lakia, sovelletaan kyseisessä valtiossa voimassa olevia oikeussääntöjä lainvalintasääntöjä lukuun ottamatta.

16 artikla

Oikeusjärjestyksen perusteet

Tämän yleissopimuksen mukaan määrätyn lain säännöstä voidaan olla soveltamatta ainoastaan, jos sen soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public).

17 artikla

Ajallinen soveltaminen

Yleissopimusta sovelletaan sopimusvaltiossa sopimukseen, jotka on tehty sen jälkeen, kun yleissopimus on kyseisen valtion osalta tullut voimaan.

18 artikla

Yhdenmukainen tulkinta

Edellä olevia yhdenmukaisia sääntöjä tulkittaessa ja sovellettaessa on otettava huomioon niiden kansainvälinen luonne ja pyrkimys saavuttaa yhdenmukaisuus niiden tulkinnassa ja soveltamisessa.

19 artikla

Valtion eri alueiden oikeussäännöt

1. Jos valtioon kuuluu useita alueita, joilla on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussääntönsä, tämän yleissopimuksen nojalla sovellettavaa lakia määrättäessä kukin alue rinnastetaan valtioon.

2. Valtio, johon kuuluvilla alueilla on omat sopimusvelvoitteita koskevat oikeussääntönsä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä yleissopimusta yksinomaan siihen kuuluvien alueiden oikeussääntöjen välillä tehtävään lainvalintaan.

20 artikla

Yhteisön oikeuden ensisijaisuus

Tämä yleissopimus ei estä sellaisten erityisaloja koskevien lainvalinta-sääntöjen soveltamista, jotka on otettu tai otetaan Euroopan yhteisöjen toimielimien säädöksiin tai niiden täytäntöön panemiseksi yhdenmukaistettuun kansalliseen lainsäädäntöön.

21 artikla

Suhde muihin yleissopimuksiin

Tämä yleissopimus ei estä sellaisten kansainvälisten sopimusten soveltamista, joiden osapuoleksi sopimusvaltio on liittynyt tai liittyy.

22 artikla

Varaumat

1. Sopimusvaltiot voivat allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään yleissopimuksen varata itselleen oikeuden olla soveltamatta:

- a) 7 artiklan 1 kohtaa,
- b) 10 artiklan 1 kohdan e alakohtaa.

2. ...⁽¹⁾

3. Sopimusvaltiot voivat milloin tahansa peruuttaa tekemänsä varauman; varauman vaikutus lakkaa kolmannen kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun ilmoitus peruutuksesta on tehty.

III OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

23 artikla

1. Jos sopimusvaltio haluaa saattaa voimaan uuden lainvalintasäännön tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvasta sopimusten ryhmästä sen jälkeen, kun yleissopimus on tullut kyseisen sopimusvaltion osalta voimaan, sen on ilmoitettava aikomuksestaan muille allekirjoittajavaltioille Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin välityksellä.

2. Kuuden kuukauden määräajassa pääsihteerille tehdystä ilmoituksesta allekirjoittajavaltiot voivat pyytää pääsihteerä järjestämään allekirjoittajavaltioiden väliset neuvottelut yksimielisyyden saavuttamiseksi.

3. Jos yksikään allekirjoittajavaltio ei määräajassa ole pyytänyt neuvotteluja tai jos neuvottelut eivät ole johtaneet yksimielisyyteen kahden vuoden kuluessa pääsihteerille tehdystä ilmoituksesta, sopimusvaltio voi muuttaa lakiaan. Kyseisen valtion toteuttama toimenpide annetaan tiedoksi muille allekirjoittajavaltioille Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin välityksellä.

⁽¹⁾ Kohta poistettu vuoden 1992 liittymissopimuksen 2 artiklan 1 kohdalla.

24 artikla

1. Jos sopimusvaltio sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on sen osalta tullut voimaan, haluaa liittyä sellaisen monenvälisen sopimuksen osapuoleksi, jonka pääasiallinen tarkoitus tai jokin pääasiallisista tarkoituksista on lainvalinnan sääntely tämän yleissopimuksen alaan kuuluvassa asiassa, sovelletaan 23 artiklassa määrättyä menettelyä. Edellä 23 artiklan 3 kohdassa mainittu kahden vuoden määräaika lyhennetään kuitenkin yhdeksi vuodeksi.

2. Edellä 1 kohdassa määrättyä menettelyä ei sovelleta, jos sopimusvaltio tai jokin Euroopan yhteisöistä on jo liittynyt monenvälisen sopimuksen osapuoleksi tai jos monenvälisellä sopimuksella on tarkoitus muuttaa sellaista sopimusta, jonka osapuolena kyseessä oleva valtio on, tai jos kyseessä on Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten puitteissa tehty sopimus.

25 artikla

Jos sopimusvaltio katsoo, että muiden kuin 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sopimusten tekeminen vaarantaa tällä yleissopimuksella toteutetun yhdenmukaisuuden, kyseinen valtio voi pyytää Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeriä järjestämään tämän yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välisen neuvottelun.

26 artikla

Kukin sopimusvaltio voi pyytää tämän yleissopimuksen tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtaja kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

27 artikla⁽¹⁾

28 artikla

1. Tämä yleissopimus avataan 19 päivänä kesäkuuta 1980 Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen osapuolina olevien valtioiden allekirjoitettavaksi.

2. Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeriin⁽²⁾.

⁽¹⁾ Artikla poistettu vuoden 1992 liittymissopimuksen 2 artiklan 1 kohdalla.

⁽²⁾ Liittymissopimusten ratifiointi tapahtuu näiden sopimusten seuraavien määräysten mukaisesti:

- vuoden 1984 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 3 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

29 artikla⁽³⁾

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun seitsemäs ratifioimis- tai hyväksymiskirja on talletettu.

2. Kunkin allekirjoittajavaltion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen myöhemmin, yleissopimus tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun kyseinen valtio on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

"3 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeriin⁽²⁾.

- vuoden 1992 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 4 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

"4 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeriin⁽²⁾.

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 5 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

"5 artikla

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä yleissopimus. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeriin⁽²⁾.

⁽³⁾ Liittymissopimusten voimaantulo tapahtuu näiden sopimusten seuraavien määräysten mukaisesti:

- vuoden 1984 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 4 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

"4 artikla

Tämä yleissopimus tulee voimaan sen ratifioineiden valtioiden välillä kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä ratifioimiskirjansa tallettava Helleenien tasavalta tai jokin sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen ratifioineesta seitsemästä sopimusvaltiosta on tallettanut ratifioimiskirjansa.

Tämä yleissopimus tulee voimaan sellaisen sopimusvaltion osalta, joka ratifioi sen myöhemmin, kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun se on tallettanut ratifioimiskirjansa."

- vuoden 1992 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 5 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

"5 artikla

Tämä yleissopimus tulee voimaan sen ratifioineiden valtioiden välillä kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä ratifioimiskirjansa tallettava Espanjan kuningaskunta tai Portugalin tasavalta tai jokin sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen ratifioinut sopimusvaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

30 artikla

1. Tämä yleissopimus on voimassa kymmenen vuotta sen 29 artiklan 1 kohdan mukaisesta voimaantulopäivästä myös niissä valtioissa, joiden osalta se tulee voimaan myöhemmin.
2. Jollei tätä yleissopimusta irtisanota, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä viisi vuotta kerrallaan.
3. Irtisanomisesta on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille viimeistään kuusi kuukautta ennen kymmenen tai viiden vuoden määräajan päättymistä⁽¹⁾.
4. Irtisanominen koskee ainoastaan ilmoituksen tehnyttä valtiota. Muiden sopimusvaltioiden osalta yleissopimus pysyy voimassa.

31 artikla⁽²⁾

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen osapuolina oleville valtioille

Tämä yleissopimus tulee voimaan kunkin sellaisen sopimusvaltion osalta, joka ratifioi sen myöhemmin, kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun kyseinen valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa.”

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 6 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

”6 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan sopimuksen ratifioineiden valtioiden välillä kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän toimenpiteen suorittanut Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta tai Ruotsin kuningaskunta ja jokin sopimusveloitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen ratifioinut sopimusvaltio on tallettanut ratifioimiskirjan.
2. Tämä yleissopimus tulee voimaan sellaisen sopimusvaltion osalta, joka ratifioi sen myöhemmin, kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun se on tallettanut ratifioimiskirjansa.”

⁽¹⁾ Poistettu virke vuoden 1992 liittymissopimuksella.

⁽²⁾ Liittymissopimuksia koskeva ilmoittaminen tapahtuu näiden sopimusten seuraavien määräysten mukaisesti:

- vuoden 1984 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 5 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

”5 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta;
- b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä sopimusvaltioiden osalta.”

- vuoden 1992 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 6 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

- a) allekirjoituksista,
- b) kunkin ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamisesta,
- c) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä,
- d) 23, 24, 25, 26, tai 30 artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista⁽³⁾,
- e) 22 artiklassa mainituista varaumista ja niiden peruutuksista.

32 artikla

Tähän yleissopimukseen liitetty pöytäkirja on sen erottamaton osa.

33 artikla⁽⁴⁾

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaaleena, jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen.

”6 artikla

Euroopan yhteisöjen pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittajavaltioille:

- a) ratifioimiskirjan tallettamisesta;
- b) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä sopimusvaltioiden osalta.”

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 7 artiklan mukaisesti, jossa määrätään seuraavasti:

”7 artikla

Euroopan unionin pääsihteeri ilmoittaa sopimuksen allekirjoittaneille valtioille

- a) kunkin ratifioimiskirjan tallettamisesta;
- b) päivästä, jona tämä yleissopimus tulee sopimusvaltioiden osalta voimaan.”

⁽³⁾ Kohta d muutettu vuoden 1992 liittymissopimuksella.

⁽⁴⁾ Liittymissopimusten todistusvoimaisten tekstien ilmoittaminen johtuu seuraavista näiden sopimusten määräyksistä:

- vuoden 1984 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 2 ja 6 artiklassa, joissa määrätään seuraavasti:

”2 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Helleenien tasavallan hallitukselle yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen englannin, hollannin, iirin, italian, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.

Sopimusveloitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen kreikan kielellä laadittu teksti on tämän yleissopimuksen liitteenä. Kreikan kielellä laadittu teksti on todistusvoimainen samoin edellytyksin kuin sopimusveloitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen muut tekstit.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Roomassa yhdeksäntenätoista päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksäsataakahdeksankymmentä.

(Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.)

6 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka jokainen näistä kahdeksasta kielestä kirjoitettu teksti on yhtä todistusvoimainen, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.”

- vuoden 1992 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 3 ja 7 artiklasta, joissa määrätään seuraavasti:

”3 artikla

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri toimittaa Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevasta yleissopimuksesta englannin, hollannin, iirin, italian, kreikan, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen espanjan ja portugalil kielellä laaditut tekstit ovat tämän yleissopimuksen liitteinä I ja II. Espanjan ja portugalil kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen muut tekstit.

7 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kymmenen tekstiä ovat yhtä todistusvoimaiset, ja se talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon.

Pääsihteeri toimittaa yleissopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.”

- vuoden 1996 liittymissopimuksen osalta kyseisen sopimuksen 4 ja 8 artiklasta, joissa määrätään seuraavasti:

”4 artikla

1. Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri toimittaa Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksille oikeaksi todistetun jäljennöksen vuoden 1980 yleissopimuksesta, vuoden 1984 yleissopimuksesta, vuoden 1988 ensimmäisestä pöytäkirjasta, vuoden 1988 toisesta pöytäkirjasta ja vuoden 1992 yleissopimuksesta englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, saksan ja tanskan kielellä.

2. Vuoden 1980 yleissopimuksen, vuoden 1984 yleissopimuksen, vuoden 1988 ensimmäisen pöytäkirjan, vuoden 1988 toisen pöytäkirjan ja vuoden 1992 yleissopimuksen suomen ja ruotsin kielellä laaditut tekstit ovat todistusvoimaisia samoin edellytyksin kuin vuoden 1980 yleissopimuksen, vuoden 1984 yleissopimuksen, vuoden 1988 ensimmäisen pöytäkirjan, vuoden 1988 toisen pöytäkirjan ja vuoden 1992 yleissopimuksen muut tekstit.

8 artikla

Tämä yleissopimus laaditaan englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kaksitoista tekstiä ovat yhtä todistusvoimaiset, ja se talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.”

PÖYTÄKIRJA⁽¹⁾

Korkeat sopimuspuolet ovat sopineet seuraavasta yleissopimukseen liitettävästä määräyksestä:

”Sen estämättä, mitä yleissopimuksessa määrätään, Tanska, Ruotsi ja Suomi voivat pitää voimassa tavaroiden merikuljetusta koskeviin asioihin sovellettavaa lakia koskevat kansalliset säännöksensä ja voivat muuttaa niitä noudattamatta Rooman yleissopimuksen 23 artiklassa määrättyä menettelyä. Asiassa sovellettavat kansalliset säännökset ovat seuraavat:

- Tanskassa merilain (Sølov) 252 pykälä ja 321 pykälän 3 ja 4 momentti,
- Ruotsissa merilain (Sjölag) 13 luvun 2 pykälän 1 ja 2 momentti ja 14 luvun 1 pykälän 3 momentti,
- Suomessa merilain/sjölagen 13 luvun 2 pykälän 1 ja 2 momentti ja 14 luvun 1 pykälän 3 momentti.”

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Roomassa yhdeksäntenätoista päivänä kesäkuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentä.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1996 liittymissopimuksella.

YHTEINEN JULISTUS

Allekirjoittaessaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset

- I. pyrkivät mahdollisuuksien mukaan välttämään lainvalintaa koskevien sääntöjen hajauttamista useisiin säädöksiin sekä näiden sääntöjen välisiä eroja,

toivovat, että Euroopan yhteisöjen toimielimet pyrkivät, käyttäessään toimivaltaansa niiden sopimusten nojalla, joilla ne on perustettu, jos tarve sääntöjen antamiseen on, antamaan lainvalintaa koskevia sääntöjä, jotka ovat mahdollisimman yhdenmukaiset tämän yleissopimuksen sääntöjen kanssa,

- II. julistavat aikovansa neuvotella keskenään tämän yleissopimuksen allekirjoittamisajankohdasta siihen saakka, kunnes yleissopimuksen 24 artikla sitoo niitä, jos jokin allekirjoittajavaltioista haluaa liittyä osapuoleksi sopimukseen, johon kyseisessä artikkelissa määrättyä menettelyä sovellettaisiin,

- III. katsovat, ottaen huomioon vaikutuksen, joka sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyllä yleissopimuksella on lainvalintaa koskeviin sääntöihin Euroopan yhteisöissä, että kaikkien Euroopan yhteisöjen jäseniksi tulevien valtioiden olisi liityttävä tähän yleissopimukseen.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen julistuksen.

Tehty Roomassa yhdeksäntenätoista päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakahdeksänkymmentä.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

YHTEINEN JULISTUS

Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan. Saksan liittotasavallan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset

allekirjoittaessaan sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen,

haluavat varmistaa, että yleissopimusta sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti,

pyrkivät välttämään yleissopimuksen yhtenäistävää luonnetta vahingoittavia tulkintaeroja,

ilmaisevat valmiutensa

1. tarkastella mahdollisuutta siirtää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle toimivaltaa tietyissä asioissa ja neuvotella tarvittaessa tätä koskevasta sopimuksesta,
2. järjestää säännöllisin määräajoin edustajiensa välisiä tapaamisia.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen julistuksen.

Tehty Roomassa yhdeksäntenätoista päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentä.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

ENSIMMÄINEN PÖYTÄKIRJA⁽¹⁾

Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avatun sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen tulkinnasta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

VIITTAAVAT sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avatun yleissopimuksen liitteenä olevaan yhteiseen julistukseen,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä pöytäkirjan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle annettavasta toimivallasta tulkita mainittua yleissopimusta, ja ovat tätä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

[Jäsenvaltioiden nimeämät täysivaltaiset edustajat.]

JOTKA Euroopan yhteisöjen neuvostossa kokoontuneina ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu seuraavien asiakirjojen tulkinnasta:

- a) Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avattu yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, jäljempänä 'Rooman yleissopimus',
- b) sellaisten jäsenvaltioiden liittymistä Rooman yleissopimukseen koskevat yleissopimukset, joista on tullut Euroopan yhteisöjen jäseniä sen jälkeen, kun Rooman yleissopimus on avattu allekirjoittamista varten,
- c) tämä pöytäkirja.

2 artikla

Jäljempänä mainitut tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua sellaisesta käsiteltävänä olevassa asiassa esille tulleesta kysymyksestä, joka koskee 1 artiklassa mainittuihin asiakirjoihin sisältyvien määräysten tulkintaa, jos tämä kansallinen tuomioistuin katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen:

- a) — Belgiassa:
la Cour de cassation/het Hof van Cassatie ja
Conseil d'État/de Raad van State,

- Tanskassa:
Højesteret,
- Saksan liittotasavallassa:
die obersten Gerichtshöfe des Bundes,
- Kreikassa:
τα ανώτατα Δικαστήρια,
- Espanjassa:
el Tribunal Supremo,
- Ranskassa:
la Cour de cassation ja le Conseil d'État,
- Irlannissa:
the Supreme Court,
- Italiassa:
la Corte suprema di cassazione ja il Consiglio di Stato,
- Luxemburgissa:
la Cour supérieure de justice sen toimiessa kassaatiotuomioistuimena,
- Itävallassa:
Oberste Gerichtshof, Verwaltungsgerichtshof ja Verfassungsgerichtshof,
- Alankomaissa:
de Hoge Raad,
- Portugalissa:
o Supremo Tribunal de Justiça ja o Supremo Tribunal Administrativo,

⁽¹⁾ Teksti sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1996 liittymissopimuksella.

— Suomessa:

korkein oikeus/högsta domstolen, korkein hallinto-oikeus/högsta förvaltningsdomstolen, markkinatuomioistuimien/marknadsdomstolen ja työtuomioistuimien/arbetsdomstolen,

— Ruotsissa:

Högsta domstolen, Regeringsrätten, Arbetsdomstolen ja Marknadsdomstolen,

— Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

the House of Lords ja muut tuomioistuimet, joiden päätöksistä ei voi hakea muutosta,

- b) sopimusvaltioiden tuomioistuimet käsitellessään muutoksenhakuasian.

3 artikla

1. Sopimusvaltion toimivaltainen viranomais voi pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua 1 artiklassa mainittuihin asiakirjoihin sisältyvien määräysten tulkintaa koskevaan kysymykseen, jos kyseisen valtion tuomioistuinten antama päätös on ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen antaman tulkinnan tai 2 artiklassa mainitun toisen sopimusvaltion tuomioistuimen päätöksen kanssa. Tämän kohdan määräyksiä sovelletaan vain lainvoimaisiin päätöksiin.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta, jonka se on antanut tällaisen pyynnön johdosta, ei vaikuta päätöksiin, jonka vuoksi tulkintaa pyydettiin.

3. Sopimusvaltion kassaatiotuomioistuimen julkisasiamiehellä tai muulla sopimusvaltion määräämällä viranomaisella on oikeus pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ratkaisua tulkintakysymyksestä 1 kohdan mukaisesti.

4. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaajan on annettava ilmoitus pyynnöstä sopimusvaltioille, Euroopan yhteisöjen komissiolle ja neuvostolle; näillä on oikeus kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta toimittaa yhteisöjen tuomioistuimelle kirjelmia ja kirjallisia huomautuksia.

5. Tämän artiklan mukaisessa menettelyssä ei peritä oikeudenkäyntimaksuja eikä korvata kuluja.

4 artikla

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja sen liitteenä olevan yhteisöjen tuomioistuimen perussääntöä koskevan pöytäkirjan määräyksiä, joita sovelletaan, kun tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua, sovelletaan myös 1 artiklassa mainittujen asiakirjojen tulkintamenettelyyn.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestystä tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti.

5 artikla⁽¹⁾

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava ja hyväksyttävä tämä pöytäkirja. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristöön.

6 artikla⁽²⁾

1. Tämän pöytäkirjan voimaantulon edellytyksenä on, että sen on ratifioinut seitsemän valtiota, joiden osalta Rooman yleissopimus on voimassa. Se tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa. Jos kuitenkin Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1988 tehty toinen pöytäkirja tietyn toimivallan antamisesta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avatun sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen tulkinnassa⁽³⁾ tulee voimaan tätä myöhemmän ajankohtana, myös tämä pöytäkirja tulee voimaan toisen pöytäkirjan voimaantulopäivänä.

2. Tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen tapahtuva ratifioiminen tulee voimaan ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä edellyttäen, että jos kyseisen valtion suorittama Rooman yleissopimuksen ratifiointi tai hyväksyminen tai vahvistaminen on tullut voimaan.

7 artikla⁽⁴⁾

Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri ilmoittaa allekirjoittajavaltioille

- kunkin ratifioimiskirjan talletuksesta,
- tämän pöytäkirjan voimaantulopäivästä,
- 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitetuista määräyksistä,
- 8 artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista.

8 artikla

Sopimusvaltioiden on toimitettava Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille sellaisten säädöstensä tekstit, joiden vuoksi 2 artiklan a alakohdassa määrättyjen tuomioistuinten luetteloa on muutettava.

⁽¹⁾ Katso alaviite 2 sivulla 41.

⁽²⁾ Katso alaviite 3 sivulla 41.

⁽³⁾ Katso sivu 44.

⁽⁴⁾ Katso alaviite 2 sivulla 42.

9 artikla

Tämä pöytäkirja on voimassa yhtä kauan kuin Rooman yleissopimus on sen 30 artiklassa määrätyn edellytyksin voimassa.

10 artikla

Kukin sopimusvaltio voi pyytää tämän pöytäkirjan tarkistamista. Tällöin Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeri kutsuu koolle tarkistuskonferenssin.

11 artikla⁽¹⁾

Tämä pöytäkirja laaditaan englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kymmenen tekstiä ovat yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa pöytäkirjan oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

⁽¹⁾ Katso alaviite 4 sivulla 42.

YHTEISET JULISTUKSET

Yhteinen julistus

Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasaval-
lan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin
suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan sekä Ison-Britannian
ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset, jotka

allekirjoittaessaan Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoitusta varten avoinna olleen
sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisö-
jen tuomioistuimessa koskevan ensimmäisen pöytäkirjan,

haluavat varmistaa, että pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti ja
yhdenmukaisesti,

ilmoittavat olevansa valmiit järjestämään Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kanssa tietojen-
vaihdon ratkaisuihin, jotka ovat tulleet lainvoimaisiksi ja jotka mainitun pöytäkirjan 2 artiklassa
luetellut tuomioistuimet ovat antaneet sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleis-
sopimuksen nojalla. Tietojenvaihtoon sisältyy seuraavaa:

- toimivaltaiset kansalliset viranomaiset toimittavat yhteisöjen tuomioistuimelle 2 artiklan
a alakohdassa mainittujen tuomioistuinten antamat ratkaisut sekä 2 artiklan b alakohdassa
tarkoitettujen tuomioistuinten antamat merkittävät ratkaisut,
- yhteisöjen tuomioistuin luokittelee nämä ratkaisut ja huolehtii asiakirjojen saatavuudesta
sekä tarvittaessa laatii lyhennelmiä ja käännöksiä ja julkaisee erityisen tärkeät ratkaisut,
- yhteisöjen tuomioistuin ilmoittaa asiakirja-aineistosta pöytäkirjan osapuolina olevien valtioi-
den toimivaltaisille viranomaisille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle ja neuvostolle.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen
julistuksen.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankym-
mentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

—

Yhteinen julistus

Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasaval-
lan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin
suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan sekä Ison-Britannian
ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset,

allekirjoittaessaan Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoitusta varten avoinna olleen
sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisö-
jen tuomioistuimessa koskevan ensimmäisen pöytäkirjan,

viittaavat sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen liitteenä olevaan
yhteiseen julistukseen,

haluavat varmistaa, että pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan mahdollisimman tehokkaasti ja
yhdenmukaisesti,

pyrkivät välttämään yleissopimuksen yhtenäistävää luonnetta vahingoittavia tulkintaeroja,

katsovat, että kaikkien Euroopan yhteisöjen jäseniksi tulevien valtioiden olisi liityttävä tämän
pöytäkirjan osapuoliksi.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän yhteisen
julistuksen.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankym-
mentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]

TOINEN PÖYTÄKIRJA

tietyin toimivallan antamisesta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avatun sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan yleissopimuksen tulkinnassa

EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN PERUSTAMISSOPIMUKSEN KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

KATSOVAT, että Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980 allekirjoittamista varten avattu sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskeva yleissopimus, jäljempänä "Rooman yleissopimus", tulee voimaan seitsemännen ratifioimis- ja hyväksymiskirjan tallettamisen jälkeen, ja

KATSOVAT, että Rooman yleissopimuksen määräysten yhdenmukainen soveltaminen edellyttää sellaisen järjestelmän luomista, jolla varmistetaan niiden yhdenmukainen tulkinta, ja tämän vuoksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle olisi annettava asianmukainen toimivalta jo ennen kuin Rooman yleissopimus tulee voimaan kaikkien Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden osalta,

OVAT PÄÄTTÄNEET tehdä tämän pöytäkirjan ja sitä varten nimenneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

(Jäsenvaltioiden nimeämät täysivaltaiset edustajat.)

JOTKA Euroopan yhteisöjen neuvostossa kokoontuneina ja vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

1. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on Rooman yleissopimuksen osalta toimivalta, joka sille on annettu sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevan, Roomassa 19 päivänä kesäkuuta 1980⁽¹⁾ allekirjoittamista varten avatun yleissopimuksen tulkinnasta Brysselissä 19 päivänä joulukuuta 1988 tehdyssä ensimmäisessä pöytäkirjassa. Tässä yhteydessä sovelletaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehtyä pöytäkirjaa ja tuomioistuimen työjärjestystä.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestystä tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti.

2 artikla⁽²⁾

Allekirjoittajavaltioiden on ratifioitava tämä pöytäkirja. Ratifioimiskirjat talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerin huostaan.

⁽¹⁾ Katso sivu 34.

⁽²⁾ Katso alaviite 2 sivulla 41.

3 artikla⁽³⁾

Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun viimeisenä tämän muodollisuuden suorittava allekirjoittajavaltio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

4 artikla⁽⁴⁾

Tämä pöytäkirja laaditaan englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, saksan ja tanskan kielellä yhtenä kappaleena, jonka kaikki kymmenen tekstiä on yhtä todistusvoimaisia, ja se talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon. Pääsihteeri toimittaa pöytäkirjan oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

⁽³⁾ Katso alaviite 3 sivulla 41.

⁽⁴⁾ Katso alaviite 4 sivulla 42.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä joulukuuta tuhatyhdeksänsataakahdeksankymmentäkahdeksan.

[Täysivaltaisten edustajien allekirjoitukset.]
